

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: [312] 842-7325

VOLUME LXI, Nr. 19

KETVIRTADIENIS, RUGSĖJO [SEPTEMBER] 17, 1981

KAINA 25 c.

KASDIEN

**PRASIDEDA DARBYMETĖ
FINANSINIS VAJUS
SEŠTADIENĮ DEMONSTRACIJA
KAD NESUDEGTU
KARO UGNYJE**

"Vilnius" darbuotojams prasideda darbymetė, ypač vajininkams plūsti, kuo daugiausiai kontaktuoti skaitytojus ir atnaujinti jų prenumeratas. Tai nelengvas darbas, reikalaujantis ryžto, kartais netgi nervinės įtampos, bet malonus ir rekompensuojantis, nes rimtas darbas laikraščio labui.

Visi vienaip ar kitaip demonstruojame meilę laikraščiu, bet vajininkai labiausiai. Be meilės laikraščiu jų ryžtas išsektų ir dar vajui nepasibaigus "pavargtų", bet taip nesti. Praktika rodo, kad jų darbštumas nesulėtėja iki pat vėjus pabaigos, ar kol nepasimato ar neaplanco visų skaitytojų savo darbo teritorijoje — kolonijoje.

Todėl geriausios jiems sėkmės, padėkime jiems, sukrukskime patys su jais kontaktuoti ir per juos atsinaujinti prenumerata. Nepamirškime, kad kaimynas, pažįstamas ar giminė užsiprenumeruotų "Vilni", jeigu dar neskaitytų, o mes pasiūlytume.

• • •

Pradedant prenumeratų atnaujinimo ir naujų skaitytojų gavimo vajų, tenka atkreipti dėmesį, kad dalininkų suvažiavimo tarimu prasideda vėjus ir sukėlimui finansinio fondo, kaip ir kiekvienais metais.

Nelaukime kol administracija atsisų raginantį laišką prisidėti prie šio finansinio vėjus kiek kuris išgalime, o apsisprendę, kiek aukoti šiam fondui, įteikime savo vajininkui ar pasiūskime tiesiai laikraščio administracijai.

Turėkime galvoje, kad didėjančios infliacijos sąlygomis laikraščiu išsiversti nėra lengva, nors ir kas antra savaitę išeinant. Eiti dienraščiu ar savaitiniu būtų stačiai neįmanoma, kai viskas be perstojo brangsta; ir paštas, ir popierius, surinkimas, atspausdinimas ir viskas.

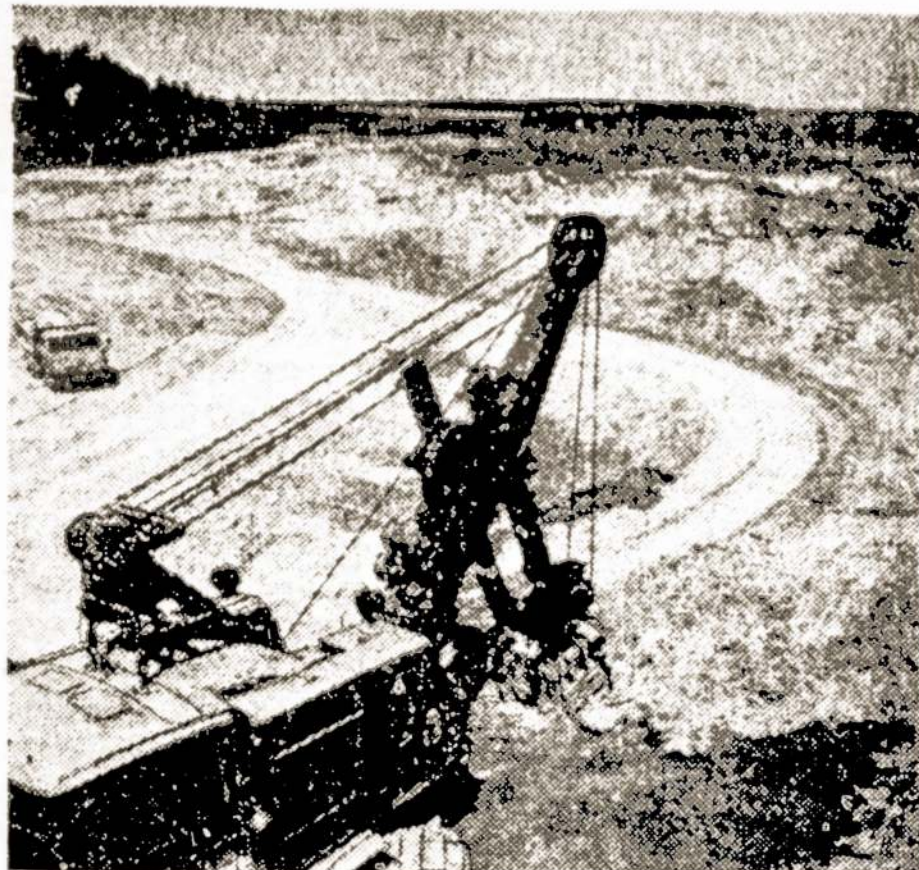
Prisidėkime prie šio vėjus su doleriu kitu, kad laikraštis gyvuotų.

• • •

Amerikos darbo liaudis, varguomenė, Social Security pensininkai ir šiaip pažangios organizacijos bei jų sąjūdžiai, nebepakędami prez. Reagano užmačių siaurinti socialines programas, nesiskaityti su liaudies iškovojimais, šeštadienį, rugsėjo 19 d., Vašingtone ruošia tita-nišką demonstraciją "pasišnekėti" su prezidentu ir išpėti jį, kad liautųsi švaistęsi prieš liaudies interesus ir glostę didįjį biznį.

Šią demonstraciją sumanė New Bufale keliosdešimt profsajungų darbuotojai ir vėliau užgyrė AFL-CIO vykdomasis komitetas su prez. Kirkland, kad prez. Reaganą reikia išpėti. Todėl sukručiusios ir profsa-

KAIŠIADORYSE STATO ELEKTRINĘ

A. Gylio nuotraukose: Gaudžia galingi ekskavatoriai; Kaišiadorių HAE projekto vyr. inžinierius I. Agatovas ir statybos valdybos vyr. inžinierius R. Charūnas.

Svarbiausioje Kaišiadorių hidroakumuliacinės elektrinės statybos aikštelėje — ten, kur bus statomas pats elektrinės pastatas, gaudžia ekskavatoriai, mašinos. Kasamas, vežamas gruntas.

Jau antrą mėnesį dirba nauja mechanizuota kasimo ir transportavimo kompleksinė brigada, kuri turi iškasti kanalą ir nukreipti į šoną nuo statybinės aikštelės Strėvos upės vagą. Tai sudėtingas uždavinys. Šios brigados žmonės turi iškasti ir išvežti šimtą tūkstančių kubinių metrų žemės. Darbai turi būti baigti iki spalio pradžios. Ekskavatorininkai, buldozerininkai, vairuotojai dirba brigadinės rangos būdu ir pasiryžę užduotį įvykdyti anksčiau numatyto laiko.

Toliau ruošiami viršutinio baseino pagrindai, formuojamas pylimas. Jis bus labai atidžiai išbandytas. "Hidroprojekto" mokslinės stoties darbuotojai rekomenduos pylimo grunto rūšis, sutankinimo ir suppylimo technologiją.

Trečios statybos aikštelės žmonės stato valdybos bazės objektus. Jau veikia betono gamykla. Per pamainą ji tiekia po 70 kubinių metrų betono. Tačiau tokio kiekio šiandien statybai jau nepakanka. Dar 25 kubiniai metrai betono kasdien į statybą atgabenami iš kitur, o vietoje jau statoma antroji betono gamykla — žymiai galingesnė.

Sparčiai ruošiamas darbų frontas žiemos laikotarpiui. Tiesiami betoniniai keliai, klojamos aikštelės, betonuojami būsimų pastatų pamatai. Čia statybininkams sėkmingai talkininkauja pusšimtis Kauno Antano Sniečkaus politechnikos instituto studentų.

Žiemai ruošiamas laikina katilinė. Ji turės šildyti garažus, mechanizacijos bazę, tiekis šiltą vandenį betonuojami būsimų pastatų pamatai. Čia statybininkams sėkmingai talkininkauja pusšimtis Kauno Antano Sniečkaus politechnikos instituto studentų.

Žiemai ruošiamas laikina katilinė. Ji turės šildyti garažus, mechanizacijos bazę, tiekis šiltą vandenį betonuojami būsimų pastatų pamatai. Čia statybininkams sėkmingai talkininkauja pusšimtis Kauno Antano Sniečkaus politechnikos instituto studentų.

Kiekvieno taikos šalininko taip svarbi pareiga nebuvo budėti taikos sargyboje, jungtis į taikos šalininkų sąjūdžius, kaip yra dabar. Kiekvieno mūsų dalyvavimas taikos sąjūdžiuose lemia mūsų pačių, mūsų vaikų ir anūkų likimą, kad nesudegtų branduolinių ir neutroninių bombų karo ugnyje.

S. J. Jokubka

vimo kompleksinė brigada, kuri turi iškasti kanalą ir nukreipti į šoną nuo statybinės aikštelės Strėvos upės vagą. Tai sudėtingas uždavinys. Šios brigados žmonės turi iškasti ir išvežti šimtą tūkstančių kubinių metrų žemės. Darbai turi būti baigti iki spalio pradžios. Ekskavatorininkai, buldozerininkai, vairuotojai dirba brigadinės rangos būdu ir pasiryžę užduotį įvykdyti anksčiau numatyto laiko.

Toliau ruošiami viršutinio baseino pagrindai, formuojamas pylimas. Jis bus labai atidžiai išbandytas. "Hidroprojekto" mokslinės stoties darbuotojai rekomenduos pylimo grunto rūšis, sutankinimo ir suppylimo technologiją.

Trečios statybos aikštelės žmonės stato valdybos bazės objektus. Jau veikia betono gamykla. Per pamainą ji tiekia po 70 kubinių metrų betono. Tačiau tokio kiekio šiandien statybai jau nepakanka. Dar 25 kubiniai metrai betono kasdien į statybą atgabenami iš kitur, o vietoje jau statoma antroji betono gamykla — žymiai galingesnė.

Sparčiai ruošiamas darbų frontas žiemos laikotarpiui. Tiesiami betoniniai keliai, klojamos aikštelės, betonuojami būsimų pastatų pamatai. Čia statybininkams sėkmingai talkininkauja pusšimtis Kauno Antano Sniečkaus politechnikos instituto studentų.

Žiemai ruošiamas laikina katilinė. Ji turės šildyti garažus, mechanizacijos bazę, tiekis šiltą vandenį betonuojami būsimų pastatų pamatai. Čia statybininkams sėkmingai talkininkauja pusšimtis Kauno Antano Sniečkaus politechnikos instituto studentų.

Klaipėdos namų statybos kombinato darbininkai HAE statybos valdybos teritorijoje baigia sumontuoti bendrabutį. Čia gyvens 500 statybininkų. O neseniai valdyboje ėmė veikti automatinė telefono stotis.

Albinas Anužis

TRUMPAI

— Prez. Reagano ekonomistai galvoja per trejus metus Social Security programą susiaurinti \$80 milijonų, neįskaitant į šią sumą \$20 milijonų, kuriuos laimės panaikinę mažiausią Social Security pensiją.

— Prez. Reagano ekonomikos reikalams patarėjas Murray L. Weidenbaum sako, kad balansuojant valstybės biudžetą, prezidentas 1983 metais iš kur nors turės gauti \$29.9 milijono, o 1984 net \$44.2 milijono. Kitaip iš balansavimo niekas neišeis.

— Jeigu bus dereguliuotos naujai atrastų degamųjų dujų kainos taip, kaip siūlo prez. Reaganas, tai iš vartotojų kasmet bus išlupama \$40 milijonų.

— Elektrikų (IBEW) lokalas 1245 užgyrė rezoliuciją, griežtai pasisakančią prieš nacius ir kuklų klanus, veikiančius AFL-CIO profsajungose.

— Čikagos Goldblatt uždarys dar 10 savo departamentinių parduotuvių, beliks tik 14. Prieš dvejus ir pusę metų ši kompanija turėjo 46 departamentines parduotuves. Mažina savo parduotuvių skaičių dėl to, kad mažėja biznis.

— Baltieji rūmai sutiko, kad Caterpillar gali parduoti Tarybų Sąjungai už \$40 milijonų traktorių vamzdžiams kloti. Tuo tarpu First Chicago Corp. sutiko Tarybų Sąjungai duoti \$25 milijonus šių traktorių užpirkimui.

— Buvusi kongresmanė Bella Abzug sako, jog Amerikos liaudis turi susiorganizuoti į milijoninę masę ir pareikšti prez. Reaganui protestą dėl neutroninių bombų.

— Daugiau kaip 20 organizacijų koalicija, tame tarpe ir 900,000 narių mašinistų asociacija, pasiuntė prez. Reaganui laišką, kad liautųsi Vakarų Europą ruošęs atominio karo arena.

VILNIS

Lithuanian Peoples Bi-weekly

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50;
Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00;
foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

3116 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608 Phone 842-7325

Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-780)

Bus impulsas kurtis trečiai politinei partijai

Seniai žmonės šneka, kad reikalinga trečia masinė politinė partija, kuri Vašingtone atstovautų liaudies interesams, darbo žmonių iškovotoms socialinėms programoms, kad partija liepsnotų meile savo kraštui, siektų jo moralinio, kultūrinio ir ekonominio gerbūvio, kad Amerika pasaulio tautoms būtų ideali, o ne tokia, kaip dabar yra, kelianti pasipiktinimą savo gobšumu, diktavimu, rėmimu nusigyvenusių reakcinių režimų, grasinimu ginkluotu kumščiu nepaklusnioms šalims.

Kaip nuo seniai yra, abi didžiosios partijos, kartas nuo karto pasikeisdamos kėdėmis bei valdžios portfeliais Vašingtone, atstovauja monopolijų ir didžiųjų kompanijų interesams, kurie tėvynės neturi. Kaip visas svietas žino, monopolijų ir didžiųjų kompanijų tikslas yra turtėti kaip savo liaudies, taip užsienio silpnėsiu, ypač neišsivysčiusių šalių sąskaita. O kad tas neapsakomas godumas turėti didesnius pelnus skurdina liaudies mases ir pasaulio tautų akivaizdoje juodina Amerikos vardą, monopolinėms didžiosioms bei daugnacionalinėms kompanijoms nesvarbu.

Kad respublikonų ir demokratų partijos Vašingtone atstovauja didžiojo kapitalo savininkų interesams, ypač išryškėjo, kai prez. Reaganas su savo respublikonais atėjo į valdžią. Jeigu anksčiau demokratai kongrese bei senate dar dangstydavosi liberalinėmis frazėmis ir daug kas tam patikėdavo kaip profsajungų socialdemokratiškos biurokratų valdomi organizuotų darbininkų sąjūdžiai, progresyvieji liaudies masių sluoksniai, dabar suprato ir pamatė, jog demokratai yra lygiai tas pats kaip respublikonai.

Prez. Reagano administracijos užmačios subsidijų mažinimais silpninti ir naikinti liaudies išsikovotas socialines programas, nesiskaityti su profsajungomis, netgi jas draskyti, kaip kad lėktuvų eismo kontrolierių profsajunga, balansuoti valstybės biudžetą Social Security, maisto talonų, socialinio aprūpinimo, švietimo ir kitų programų sąskaita, o tuo pačiu metu didinti karinį biudžetą, po priedanga "tarybinės agresijos", kad Amerika militariškai būtų pajėgi proteguoti monopolijų ir daugnacionalinių kompanijų interesus užsienio šalyse, pažangiuosius liaudies sluoksnius, civilinių teisių sąjūdžius, taikos šalininkus bei profsajungas ir jų sąjūdžius išjudino iš tikėjimo demokratų liberalinėmis frazėmis, kad reikia kas nors daryti. Ypač daugeliui įkretė proto demokratų ėjimas išvien su respublikonais iš biednų imti, o turtingiems duoti, kaip kad pajamų mokesčių sumažinimu, kad mažaalgiamis mokesčiai didėtų, o korporacijoms mažėtų neva vardan suaktyvinimo krašto ūkio.

Demokratų ėjimas išvien su respublikonais, ar pro pirštus žiūrėjimas į prez. Reagano užmačias, nukreiptas prieš liaudį, proto įkretė netgi ir tokiam profsajungų konservatyvių nuotaikų biurokratui kaip AFL-CIO profsajungų prezidentui Lane Kirkland; jis irgi sutiko su profsajungų eilinių narių bei pažangesnių sąjūdžiais reikalavimu, kad reikia kas nors daryti.

AFL-CIO vykdomosios tarybos priešakyje su Lane Kirkland paskelbta Solidarumo Dienos demonstracija rugsėjo 19 dieną pažangiesiems liaudies sluoksniams, organizuotai darbo liaudžiai ir įvairiems sąjūdžiams už žmonių teises ir jų gerbuvį sukėlė viltį, jog pagaliau prez. Reaganui bus tartas žodis, kad perdaug nesavaliautų, kad atsimintų, jog yra ir Amerikos liaudis, o ne vien tik monopolijos bei daugnacionalinės korporacijos.

Ir kaip atrodo, prez. Reaganui jo politikieriams ir demokratams sąjungininkams bus tartas rūstus žodis. Demonstracijai ruošiasi visos profsajungos, ruošiasi didžiuliai negrų pažangos sąjūdžiai, atskiros apylinkės, įvairiausios pažangesnės organizacijos. Vieni ruošiasi rugsėjo 19 d. vykti į Vašingtoną specialiai tam pasamdytais autobusais, kiti lėktuvais, dar kiti tam tikslui suorganizuotais ištisais traukiniais. Tūkstančiai ruošiasi vykti savo automašinomis. Pranašaujama, kad demonstracija bus tokia, kokios Vašingtonas nėra matęs, bus istorinė demonstracija.

Daug nuo šios demonstracijos priklausys gimimas ar laukimas trečiosios masinės politinės partijos, kuri būtų liaudies partija, o ne monopolinių korporacija, kaip kad yra respublikonų ir demokratų partijos. Pasak "Daily World" komentatoriaus Conrad Komorowski bei daugelio profsajungų ir visuomenės darbuotojų, demonstracija bus impulsas, kad rimtai yra pribrendęs reikalas Amerikos liaudžiai susiburti į trečią masinę politinę partiją.

TRUMPAI

— Kongresmanas Mike Lowry ir 12 jo kolegų kongresmanų ruošiasi iškelti prez. Reagano administracijai bylą, reikalaujančią nutraukti paramą El Salvadoro militarinei chuntai.

— Į Rytų Vokietiją tarptautinėn vaikams vasaroti stovyklon buvo 2.

nuvykę ir šeši JAV vaikai. Juos nuvežė plačiai žinoma Angela Davis. Stovykloje vasarojo iš 47 šalių virš 1,500 vaikų.

— Kaip praneša El Salvadoro liaudies išsilaisvinimo radijas, El Salvadoro militarinės chuntos kariuomenėje trečdalis karininkų yra amerikiečiai "patarėjai".

KAIP A. SMETONA BRIDO PER UPELĮ

Sį epizodą man dar prieš keletą metų papasakojo senas kybartietis Silvestras Cerniukas. Mes tada sėdėjome ant upelio kranto, toje vietoje, kur Smetona išnešė kudasius. Atsisėdau, ir vėl atsikėliau, kad vėl apžiūrėčiau, ant ko sėdėjau. Tai buvo kažkada dryžiais dažyto medinio stulpo liekanos...

— Taigi, sutręšęs pasienio stulpas, — tarė Silvestras. — Viskas čia: ir tas griovys, ir spygliuotu vielų tvoros likučiai, viskas buvo pasienis... Seniau jisai skyrė dvi imperijas — caro ir kaizerio... O vėliau Lietuvą nuo Vokietijos... Pro čia miulą 1940 metų birželio vidury išnešė Kauno ponai ir pats prezidentas Smetona... O buvo taip...

— Netikėtai vakarop į Kybartus atšvilpė poniškos mašinos iš Kauno, — pasakoja Cerniukas.

— Va, — nustebo žmonės, — visa Kauno smetonėlė prarūgo!

Tikrai, iš mašinų pasipylė išbalusios ponios, blizgučiais apsikarstę ponai karininkai, generolai. Pamačiau, kaip iš automobilio lango iškišo virpančią barzdą Smetona.

— Kur dabar, ekscelencija? — paklausė adjutantas.

Išsigandusių ponų "procesija" pasuko į gimnaziją, ją palydėjo burmistras Prapuolenis ir kiti poneliai. Iš ten puolė ponai prie Eitkūnų sienos. Paskui visi, nosį nuleidę, sugrįžo atgal...

Reakcininkai bijo tiesos apie Lietuvą

Dėl lietuviškos išeivijos platesnių kontaktų su tautos kamieniu — dabartinė Lietuva — išeivijoje yra įvairių nuomonių. Tačiau dauguma jų sutaria vienu klausimu: reikia apsilankyti Tarybų Lietuvoje, pamatyti tėvų ir prosenelių gimtinę, pažūrėti kaip ten žmonės gyvena. Kitaip tariant, geriau pačiam savo akimis pamatyti, savo rankomis pačiuopinėti, negu klausytis kitų pasakojimo. Juoba, kad tie pasakotojai — įvairūs "veiksniai" — nesigėdijdami juodina Tarybų Lietuvos gyvenimą.

Per spaudą ir radiją išeiviams brukami blizgančiuose popierėliuose suvynioti melo "saldainiai". Ir nesant pakankamai objektyvios informacijos, dažnam jų nelengva atskirti grūdus nuo pelų. Prieš tuos, kurie nori sužinoti teisybę, griebiamasi užgauliojimų, draudimų ir net grasinimų. Bet norinčių nuvykti į tėvų žemę nuolat daugėja. Tai labai nervina buržuazinius nacionalistus ir jų įvairias organizacijas.

Keliones į Lietuvą reakcingas laikraštukas "Mūsų pastogė" vadina "neįvertintu pavojumi", o "Tėviškės" draugiją Lietuvoje — tais "spąstais", į kuriuos norima įpauoti išeivių jaunimą.

Pavojus, pasak leidinuko, yra tas, kad ekskursantams siūloma pasižiūrėti, kokia Lietuva yra dabar: be bedarbių, su visiems prieinamu mokslu, puikiais bendrabučiais studijuojančiam jaunimui ir t. t.

Beje, dėl jaunimo, ypač išeivių moksleivių ekskursijų, labiausiai ir sielojamasi. Todėl, matyt, straipsnyje aimanuojama, kad "Tėviškės" draugija: "Apmoka keliones, leidžia ilgiau pabūti Lietuvoje, vežioja, vaišina, linksmina..."

Štai kur, pasirodo, šuo pakastas: leidžia ilgiau pabūti Lietuvoje ir vežioja, po ją...

Burgė mieste telefonai, telegrafas. Vakare, sutemus, "vadukai" kartu su sugniuždintu diktatorėliu, lydimi policininko, pasuko prie upelio. Kažkas nešė lentą. Ją permetė per upokšnij.

— Va, bėga, neša ponai miulą! — džiaugsmingai suriko vietiniai gyventojai, kai adjutantas bandė lentą.

— Tokie ponai, o per žalia sieną, kaip menki kontrabandininkai dumia, — garsiai ironizavo kiti.

Vienoje pusėje lentą pritaikė ponas Prapuolenis, kitoje — pasienio sargybos vachmistras Domantas. Smetonai tiek baisiai virpėjo kojos, kad jis nedrįso per ją eiti. Nusimovė jo ekscelencija batus, pasiraikė kelnes ir, laikydamas rankoje lagaminą, pušku pušku basas perbrido sieną...

Tuo laiku įvyko dar vienas atsitikimas, išgąsdinęs diktatorėlį. Pasienio sargybinis Mažeika atstatė šautuvą su durtuvu ir, pykčiu netverdamas, paniekinamai sušuko: "Tokį prezidentą nudurti verta!"

Paskui Smetoną srovele tekėjo visos lietuvių tautos srutos, kol pagaliau sargyba užkirto kelią, kad prieš tautą jie atsakytų už savo nusikaltimus. Nebespėjo išbėgti nė vachmistras Domantas — tada iš baimės jis puolė po traukinio raitais...

V. Misevičius

Suprantama, "veiksniai" su tuo negali sutikti, nes ekskursantams sudaromos palankios sąlygos pažinti tėvų kraštą. Kokių pažūrų ar įsitikinimų bebūtų atvykusieji, jie pamato tiesą ir, sugrįžę iš turistinės kelionės po Tarybų Lietuvą, apie tai papasakoja kitiems tautiečiams. Todėl vis mažėja tikinčių "vaduotojų" skelbiamais prasimanymais.

Bijodama tiesos apie dabartinį Nemuno kraštą sklidimo, o ne dėl kurių nors kitų priežasčių, Lietuvių moterų klubų federacija solidarizuojasi su Lietuvių bendruomenės New Yorke apygardos veikėjais: "Ateityje nei vienas lietuvis neturi vykti į pavergtą Lietuvą per Tėviškės Draugiją ar kitas panašias organizacijas".

Netgi Jungtinėse Amerikos Valstijose reakcinių emigrantų leidžiamai "Akiračiai" tokį "patriotizmą" vadina "pinočietiniu". Jie, tarp kita ko, pastebi, kad tarybinė valdžia "apsilankyti pas gimines ir buržuazinius Vakarus išleidžia kasmet vis daugiau Lietuvos gyventojų. Ir dar nė karto neteko sovietinėje spaudoje skaityti priekaištų tokiems keliauninkams, kad jie (arba jų vaikai) važiuoja į Ameriką..."

Ką gi, tikra tiesa. Kaip ir tai, kad tiesos sklaidimas apie dabartinę Lietuvą atbaido išeivius nuo "ponybėn" pasinešusių "vaduotojų". Todėl pastariesiems nieko kito ir nebelineka, kaip drausti išeivių ekskursijas į Tarybų Lietuvą.

Algirdas Tubelis

— Kalifornijoje, San Diego mieste parduotuvėse pastebėta, kad iš Australijos importuotoje maltoje "hamburgeriams" mėsoje yra arklienos. Agrikultūros departamento inspektoriai inspektuoja ar ir kituose miestuose tokia mėsa parduvinėjama.

Vilnius, 1981 rugsejo 17

3. Kas buvo ALPMS kūrėjai?

1935 m. gegužės 22 d. "Vilnyje" Nr. 121 pasirodė pranešimas, kad to mėnesio 21 d. mirė Jurgis Pakaušis. Nekrologiniame pranešime buvo rašoma, jog netekta "pasižymėjusio revoliucinio veikėjo", kad "bene jis buvo vienas iš labiausiai pasidarbavusių atgaivinimui Chicagoje proletarinio meno jėgų". Dar prieš tai buvo pasirodžiusi informacija, kad J. Pakaušis yra paguldytas į ligoninę, kad jis — vienas iš ALPMS kūrėjų, jos pirmasis sekretorius.

J. Pakaušis mirė dar jaunas, eidamas 44 metus. Tačiau jo veikla proletarinės išeivių meno saviveiklos organizacijos kūrime yra pati ryškiausia. Susipažįstam su jo darbu ALPMS, galima netgi sakyti, jog tai jis — ALPMS steigėjas ir pirmasis vadovas.

Kol ALPMS CB tik organizavosi, jis jam vadovavo. Kai įvyko ALPMS I suvažiavimas, J. Pakaušis jį atidarė. Jis buvo ir išrinkto Centro biuro ats. sekretorius. Po to kurį laiką pasitraukęs, vėl grįžo į šias pareigas. Vėliau silpna sveikata jam neleido dirbti vadovaujančio darbo ALPMS, tačiau jis visą laiką turėjo glaudų ryšį su jo kurta sąjunga, daug ir autoritetingai jai talkininkavo.

Galima rasti, jog ALPMS steigėjais drauge su J. Pakaušiu buvę J. Bendokaitis, J. Stulgaitis ir kt. O. Petrika netgi rašė, kad kas buvo ALPMS viršininkai, netekę sužinoti J. Pakaušio žymiausias vaidmuo nekelia abejonių. Tenka patikslinti, kad netgi J. Pakaušio talkininkai buvo kiti veikėjai. Jeigu J. Bendokaitis tuo metu aktyviai veikė ALPMS ir buvo eilę metų jos apskrities vadovu, tai J. Stulgaičio laikyti ne tik pradininku, bet ir vienu iš žymesnių tais metais ALPMS veikėjų negalima. Reikia prisiminti kitus žmones.

Po I suvažiavimo išrinkto Centro

Apie "veikimą" ir . . . knygas

Jungtinėse Amerikos Valstijose gyveną Pabaltijo "veiksniai" nusprendė būti moderniški. Taip save iškilmingai pavadinęs "jungtinis pabaltiečių komitetas (anot jo, kalbas "lietuvių, estų ir latvių vardu"), išsiuntinėjo tam tikrą anketą saviesiems "veiksniams". Anot to komiteto, tai padaryta todėl, kad jis "savo veikloje stengiasi panaudoti moderniškas priemones".

Kaip rašoma, anketa buvusi išsiuntinėta 184 asmenims, atsakymai gauti iš 88.

Sakytume, labai jau menkutis skaičius!

Tai "moderniškas priemones" daro savotiškai komiškomis, tuo labiau, kad apibendrinimai daromi "visų Jungtinių Amerikos Valstijų lietuvių, estų ir latvių vardu.

Bet bala nematė tų modernių priemonių — vis tik savotiškai įdomu: o ką gi atsakė tie aktyviausi iš "vadų", kurie nepatingėjo tam sugaišti savo brangaus laiko?

Mūsų manymu, bene natūraliausias klausimas buvo šis: koks dabar svarbiausias pabaltiečių rūpestis Jungtinėse Amerikos Valstijose. Ką gi, vienas (!) procentas veikliausių "veiksnių" mano, kad tai — knygos ir literatūra, "net" trys — šeštadienines mokyklos.

Ta prasme atsakymai tikrai įdomūs, ir, matyt, atspindi realią Vilnis, 1981 rugsėjo 17.

biuro pirmininku tapo Jonas Aceris, "sliakeriška pavarde — Elmanas, eilėraščius pasirašinėjęs — Jordus Aris. Šis dzūkas iš Veisiejų apylinkių ypač aktyviai darbavosi kaip tik kuriantis ALPMS ir pirmaisiais jos veiklos metais. Jam tenka pirmojo sąjungos pirmininko garbė. Į pirmąją valdybą nariais taip pat buvo išrinkti J. Bendokaitis, J. Griškėnas, J. Buragas, J. Žiuronas, R. M. Lekešienė, P. Matiejūnas, J. Virbickas. Kaip žinia, Centro biuras išsirinkdavo valdybą, kur ir sudarė vadovaujantį branduolį. Įdomu, kad 1924 m. SDLA valdybą sudarė: pirmininkas — dirigentas Sugaras (latvis), finansų raštininkas — J. Bendokaitis, protokolų raštininkas — P. Kubiliūnas, išdininkas — M. Budrikis. Ji ir likvidavo LDSA. Kaip matome, ypač visur veikė čekagiškis J. Bendokaitis, kuris 1925 m. buvo išrinktas ALPMS I apskrities pirmininku.

Antruoju LMS pirmininku buvo žinomas literatas ir dainininkas Jurgis Jakas (Jankauskas) — Sakalas, trečiuoju — Stasys Juška. Sekretoriumi 1925 m. buvo išrinktas Henrikas Jagminas-Bertulis. Vėliau į tą vietą grįžo J. Pakaušis. Sekretoriaus pareigas po jo Čikagoje nuo 1928 m. ėjo Pranas Mockapetris, kuris tebegyvena Floridoje, o jį 1929 m. pakeitė Pijus Krakaitis. Po III suvažiavimo į biurą taip pat buvo rinkti A. Salaveičiūtė (vėliau pašalinta), V. Andrulis, P. Dauderis, L. Valančius. Tad visi šie suminėti veikėjai buvo aktyviausi LMS kūrėjai ir jos ugdytojai pirmuoju, čekagiškuoju laikotarpiu. O labiausiai pasižymėjo tie, kam buvo patikimos valdybos narių ir vadovų, ypač pirmininkų ir sekretorių, pareigos. Pavyzdžiui, 1929 m. teatro komisiją ALPMS valdyboje sudarė P. Krakaitis, J. Jakas ir V. Andrulis.

Vytautas Kazakevičius

Sunerimęs Australijos jaunimas protestuoja

Australijoje platų protestą sukėlė neseniai vyriausybės paskelbtos priemonės dėl tolesnio asignavimų socialinėms reikmėms mažinimo. Australai į jas atsakė masinėmis demonstracijomis, kuriose dalyvavo studentai ir moksleiviai, pensininkai ir bedarbiai, moterys, žodžiu, visi tie, prieš kuriuos pakilo "galvažudžių gaujos" kirvis (taip liaudis praminė vyriausybės paskirtą komisiją valstybinėms išlaidoms mažinti).

Prieš parlamento rūmus iškilo palapinių miestelis. Nors Kanberoje jau prasidėjo žiemos šalčiai ir lietūs, jose apsigyveno įvairiausių sąjūdžių ir grupių, kovojančių prieš Freizerio vyriausybės politiką, nariai. Ant palapinių užrašyta: "Mums reikalingos ligoninės, o ne bombos!", "Aborigenam — teisę į žemę!" "Apginsime teisę mokytis!" ir kt.

Studentija tapo viena pagrindinių vyriausybės politikos aukų. Komisijos pasiūlytos priemonės numato gerokai sumažinti aukštųjų mokyklų ir koledžų skaičių. Įvedamas dar didesnis mokestis už mokslą. Visa tai negalėjo nesukelti protesto judėjimo, apėmusio visus stambius šalies miestus. 10 tūkstančių studentų demonstracija įvyko Melburne, 6 tūkstančiai studentų iš 9 Queensland valstijos aukštųjų mokyklų bei koledžų surengė demonstraciją Brisbane. 2 tūkstančiai žmonių dalyvavo protesto mitinge Adelaidoje. Studentų demonstracijos vyko Sidnėjūje, Kanberoje. "Per dvi savaites į demonstracijas mes įtraukėme daugiau kaip 30 tūkstančių žmonių", — pareiškė Australijos studentų sąjungos prezidentas Polis Kerikas.

Prie studentų prisideda ir dėstytojai — Melburne ir Brisbane jie dalyvavo jaunimo demonstracijose. Dėstytojai, pabrėžė Polis Kerikas, mūsų kovai teikia didelę paramą.

Šis jaunimo judėjimas padeda likviduoti susiskaldymą, prieš keletą metų įvykusį studentų judėjime dėl dešiniųjų ir kairiųjų ekstremistinių elementų veiklos. Sidnėjaus konferencijoje, kurioje buvo parengta jaunimo veiksmų programa, praktiškai dalyvavo visų šalies universitetų studentų sąjungos. Prieš keletą metų iš Australijos studentų sąjungos išėjusios organizacijos netik pareiškė remiančios programą, bet ir pasirengusios vėl prisijungti prie sąjungos.

Jaunieji australai pasiryžę siekti pergalės. Australijos studentų sąjunga surinko apie 100 tūkstančių dolerių, kurie skirti demonstracijoms organizuoti, lapeliams leisti, skelbti spaudoje straipsniams, ku-

sa tai ilgus metus buvo dangstoma veiksniškais tauškalais. Dabar padėtis pasiekusi tokį tašką, kad net "Draugas" nebegalį tylėti ir jo "b.kv." dejuoja:

— Pastaruojų metu mūsų knygos leidimo baruose jaučiamas atoslūgis . . . iš esmės knygų leidimas mažėja, nes sąlygos sunkėja.

Didžiausia kliūtis gal ne tiek autorių pavargimas, kiek nuolat mažėjantieji tiražai, kitaip tariant, mažėjantis skaitytojų skaičius, neoras pirkti lietuvišką knygą".

"b.kv." toliau pastebi, kad "mūsų knygos prenumeratorių bei pirkėjų skaičius yra kritęs ir tesiekia kelis šimtus", tai, kad "knygų prenumeratorius bei pirkėjus retina ligos, senatvė, mirtis".

riais siekiama atkreipti šalies visuomenės dėmesį į studentijos problemas. Per dvi savaites, pranešė sąjungos pirmininko pavaduotojas D. Faumeris, surinkta 50 tūkstančių parašų po peticija parlamentui. Joje jaunimas išreiškia savo protestą prieš valdžios numatytas priemones, varžančias pilietines jaunųjų australų teises. Naujas dabartinio jaunimo judėjimo aspektas, rašo laikraštis "National Times", — tai jų veiksmų darnumas su profsąjungų veiksmis. Adelaidoje ir Newcastle, pavyzdžiui, prieš vyriausybės ekonomines priemones vyko bendros studentų ir profsąjungų organizacijų demonstracijos. Australijos studentų sąjunga ir Australijos profsąjungų taryba pasiryžusios pagal vieną programą kovoti prieš vyriausybės kėsinimąsi į šalies gyventojų teises.

Australijos reakcija nemažai pasidarbavo, kad susilpnintų pažangų studentų judėjimą, dezorientuotų jaunimą ideologijos srityje.

Vis dėlto šalis nūnai regi Australijos studentijos kovines dvasias atgimimą.

B. Vasiljevas

Zairo respublika kairėja

Zairo istorija panaši į daugelio kitų Afrikos šalių istoriją: ilgą laiką kraštas buvo pavergtas ir tik prieš porą dešimtmečių išsivadavo iš kolonijinės priespaudos. XV amžiaus pabaigoje Kongo upės žiotyse išsilapino portugalai, o nuo 1908 m. kraštas buvo Belgijos kolonija Pradžioje iš Kongo buvo vežami vergai, vėliau — gamtos išteklių. Šimtmečiais buvo engiami krašto gyventojai, jiems priklausanti turta valdė svetimšaliai.

1960 metų birželio 30 dieną šalis išsikovojė nepriklausomybę. Pasaulio žemėlapyje Belgų Kongą pakeitė naujas užrašas — Kongo Respublika. Kas patars jaunai valstybei, kuriuo keliu pasukti? Patarėjai iš imperialistinių valstybių ir vanagai sulėkė su "patarimais": kol šalį kamavo vadovų nesutarimai, ekonominės ir socialinės problemos, neokolonialistai pasiūlė savo "paslaugas". Deimantai, varis, kobaltas, cinkas, alavas masino Vakarais. Vieną krašto išnaudojimo formą pakeitė kita.

Pasinaudojant nestabilia padėtimi, į šalį 1960 m. buvo įvesta Belgijos kariuomenė. Jaunos valstybės vadovas P. Lumumba kreipėsi į SNO paramos belgų agresijai atremti. Prisidengusios SNO vėliava, imperialistinės šalys įvedė Konge savo "tvarką", pradėjo persekioti patriotiškai nusiteikusius nacionalinio išsivadavimo veikėjus. 1961 metų sausį Katangoje buvo nužudytas P. Lumumba.

1967 metais šalyje, kurios dabartinė istorija gausi neramumu, priimta nauja konstitucija. Zaire (taip šalis vadinasi nuo 1971 m.) yra viena partija — liaudies revoliucinis judėjimas.

Pastaruojų metu Zaire nacionalizuota žemė su savo turtais, imta bendrauti su socializmo sandraugos šalimis, neseniai pasirašytas dvišalis bendradarbiavimo su Tarybų Sąjunga komunikatas. Is "Tiesos"

Siekia iš Peru valstiečių atimti žemes

Peru žemės ūkis iki 70-ųjų metų pabaigos buvo iš daugelio sanklodų ir atsilikęs. Centrinė figūra buvo žemvaldys latifundininkas, laikęs savo rankose visas valdžios gijas: ekonomines, socialines bei politines. Ir aukštuose kalnuose, kur vyravo pusiau feodaliniai santykiai, ir Ramiojo vandenyno pakrantėje, kur viešpatavo cukraus bei medvilnės karaliai, kurie ūkį tvarkė kapitalistiškai, — visur vaizdas vienas: vargšas beteisis valstietis lenkė nugara visagaliui šeiminkui. Du procentai Peru gyventojų savo rankose turėjo 90 procentų visos žemės. Atrodė, kad Peru kaime taip tvirtai įsišaknijusi tvarka nepavaldi nei laikui, nei pasaulyje vykstantiems socialiniams pokyčiams.

Kai 1968 metais Peru valdžia paėmė pažangūs kariškiai, vadovaujami generolo Chuano Velasco Alvarado, vienas pirmųjų naujosios vyriausybės žingsnių buvo perorganizuoti šalies žemės ūkį. Peru kariškių atlikta agrarinė reforma iš tikrųjų buvo viena radikaliausių Lotynų Amerikoje. Reforma pirmiausia siekė padaryti galą feodalinės žemėvaldos bei užsienio monopolijų viešpatavimui Peru žemės ūkyje. Ji radikaliai pakeitė žemėvaldos struktūrą, sutriškino dvarininkų ekonominę galią.

Pagal įstatymą turėjo būti ekspropriuota ir perduota į tikrųjų savininkų — valstiečių — rankas 9,5 milijono hektarų žemės. Kaip rašė vyriausybės laikraštis "Kronika", iki 1980 metų pradžios į jų rankas buvo perduota 8 milijonai hektarų. Valstybė ne tikai rekvizavo dvarininkų žemę, bet ir nustatė naują jų pardavimo tvarką: pirmenybė buvo teikiama kolektyviniams ūkiams, kurie įvairiomis formomis pagal vietines sąlygas buvo organizuojami visoje Peru. Daugiau kaip 90 procentų visos ekspropriuotos žemės buvo perduota kooperatiniam sektoriui. Po agrarinės reformos vyriausybė susijungusiems į gamybinius kooperatyvus valstiečiams bei indėnų komunoms teikė efektyvią ekonominę bei techninę pagalbą. Pirmą kartą Peru istorijoje susidarė stiprus kooperatyvų sektorius, kuris

pagamina apie 50 procentų žemės ūkio produkcijos. 1977 metais šis sektorius išaugino 26 procentus ryžių, 68 proc. medvilnės, 77 procentus vynuogių, 87 procentus sorgų ir 100 procentų cukranendrių.

Tais metais Peru ėmė bendradarbiauti su socialistinėmis šalimis (taip pat ir žemės ūkio srityje).

Valstietis — gamybinio kooperatyvo narys, vos prieš keletą metų buvęs latifundininko vergas, kurį šeiminkas galėjo parduoti drauge su žemės ūkio inventoriu, tapo pilnateisiu kolektyvinio darbo dalyviu. Peru kaime gimė nauja psichologija, nauji visuomeniniai santykiai. Nors kai kurie reformų išskelti uždaviniai — padidinti kaimo gyventojų pajamas, įkurti naujas darbo vietas kaime, pakelti darbo našumą — liko neįvykdyti, tačiau negalima neigti, kad juos vykdyti ėmė formuotis naujas Peru valstiečio tipas. Gana ryškiai šiuos pasikeitimus iliustruoja vieno iš vyriausybės ministrų 1980 metais pasakyti žodžiai: "Kai 1965 metais važinėčiau po šalį, valstiečiai buvo įpratę klaupis ir bučiuoti rankas. Dabar jie ateina į mano kabinetą, techninių patarėjų lydimi, ir ginčijasi dėl mano pasirinktos linijos teisingumo".

Sis itin sudėtingas, o kartais ir prieštaringas procesas vyko aršioje klasių kovoje, priešintis ir sabotuojant vietinei kaimo oligarchijai bei kitiems reakcingiems sluoksniams. Reakcija, kuri turėjo "savą" žmonių daugelyje ministerijų, regionaliniuose valdymo organuose bei bankuose, vis labiau priešinosi agrarinei reformai.

Praėjusių metų pabaigoje Peru vyriausybė priėmė įstatymą dėl agrarinės plėtros. Jam pritarė vietinė buržuazija ir žemvaldžių oligarchija, turėdamos viltį, kad kaime bus restauruota sena tvarka. Kairioji spauda ir kairiosios organizacijos rimtai kritikavo naują įstatymą, išvelgė jame tai, kad siekiama revizuoti pagrindines agrarinės reformos teiginius ir sudaryti bazę, kad būtų laipsniškai grąžintos ekspropriuotos žemės buvusiems savininkams. Dauguma nacionalinių valstiečių organizacijų pasisakė prieš šį įstatymą. V. Dunajevs

Namibijos ir Pietų Afrikos tautos ryžtingai kovoja

Solidarumo su Afrikos pietų liaudies kova savitai pažymima šiais metais tuo metu, kai Namibijos ir Pietų Afrikos Respublikos tautų judėjimas už rasistinės kolonijinės santvarkos likvidavimą įžengė į ryžtingų veiksmų etapą.

Namibijoje skaudžius smūgius Pietų Afrikos okupantams smogia Pietvakarių Afrikos liaudies organizacijos (SVAPO) patriotai. Neatsitiktinai tuo susirūpinusi JAV administracija, kaip rodo Pietų Afrikos Respublikos užsienio reikalų ministro Botos vizito į Vašingtoną rezultatai, nutarė tiesiogiai įsikišti į Namibijos reikalus ir paremti rasistus.

Visų Pietų Afrikos Respublikos ir Namibijos socialinių sluoksnių bei gyventojų rasinių grupių atstovai kovoja už aparteido likvidavimą, už lygiateisiškumą. Pirmosiose kovotojų už laisvę gretose žengia jaunimas. Priminsime, kad Soueto moksleiviai buvo masinių Pietų Afrikos Respublikos afrikiečių dau-

gumos akcijų prieš rasistinę santvarką iniciatoriai 1976 metų birželio mėnesį. Šiandien afrikiečiai ir "spalvotieji" moksleiviai boikotuoja užsiėmimus, reikalaudami nutraukti rasinę diskriminaciją švietimo srityje.

Išsivadavimo judėjimas žemyno pietuose remiasi stiprėjančiu tarptautiniu solidarumu, jo kovai pritaria neprisijungimo judėjimo valstybės, socialistinės sandraugos šalys. Žemyno tautos aukštai vertina TSRS indėlį, kuriuo ji prisideda prie rasistinės kolonijinės priespaudos liekanų likvidavimo, jos aukštai vertina tai, kad TSRS supranta Afrikos problemas. Afrikos šalyse pažymimi L. Brežnevo žodžiai iš jo sveikinimo Afrikos valstybėms ir tautoms Afrikos išsivadavimo dienos proga: "Savo saveiką pasaulinėje arenoje su išsivadavusiomis Afrikos šalimis mes laikome svarbiu veiksmu dabartiniuose tarptautiniuose santykiuose. Tarybų Sąjunga ir ateityje nuosekliai vykdys kursą plėsti bendradarbiavimą su

MAO IDEJŲ LIKIMAS

Pastaruoju metu Pekine nuskambėjo pakankamai prieštaringi Mao idėjų vertinimo balsai. Iš vienos pusės Kinijos kompartijos vadovybė Mao idėjas pasmerkė, iš kitos — toliau jas vadina "labai turtingu dvasiniu lobynu", "partijos vadovaujančiomis idėjomis".

Visam pasauliui žinoma, kad Mao Czedunas padarė didelių klaidų Kinijos politikoje, ekonomikoje, socialiniame ir kultūriniame gyvenime. Jis sukūrė pasaulį, kuriam būdinga smulkiaburžuazinė, nacionalistinė pasaulėžiūra. Įvykusiame Kinijos kompartijos Centro Komiteto šeštajame plenumo, deja, buvo sukritikuotos tik ekonominės, iš dalies — vidaus politikos idėjos, kurias skelbė Mao. Mao primesta šaliai "didžiojo šuolio" ir "liaudies komunų" politika, jo organizuota "kultūrinė revoliucija", kitos jo koncepcijos neigiamai paveikė Kinijos vystymąsi. Ji patyrė didžiausias nelaimes ir sukrėtimus. Kinijai nepavyko sukurti galingos industrijos, kuri būtų užtikrinusi patikimą pagrindą pramonės vystymui. Sukarintose "liaudies komunose" nepavyko pagaminti žemės ūkio produktų, kiek jų reikia pramonei. Kinams trūksta maisto produktų. Spręsdamas po Mao likusias problemas ekonomikoje, Den Siaopinai išmėgino "keturių modernizacijų" politiką. Nepadėjo ir ji. Matyti, Mao priešininkams jo ekonominės politikos kritika padeda gelbėtis nuo savų klaidų.

Mao, norėdamas pateisinti politines represijas prieš savo vidaus politikos priešininkus, apkaltindavo juos už "nusizengimą revoliucijai" masiškai žudydavo, pareikšdamas, kad šalyje toliau vykdoma "proletariato diktatūra".

Dabartinė Pekino vadovybė pasmerkė Mao asmenybės kultą. Oficialiai pareikšta, kad Mao Czedunui buvo būdingas "išpuikimas", "atitrūkimas nuo tikrovės ir masių", "subjektyvizmas", "savaliavimas", "noras būti aukštesniu už partijos Centro Komitetą" ir kiti neigiami brožai.

Prisiminkime, kad už minėtas Mao idėjas, klaidas atvirai reiškė kritines pastabas Tarybų Sąjungos komunistų partija, kitų socialistinių valstybių komunistai, Vakarų kompartijos. Mao idėjos buvo kritikuojamos tarptautiniuose komunistų partijų pasitarimuose broliškų partijų dokumentuose ir spaudoje. Ši kritika pasitvirtino, o Mao už ją izoliavo Kinijos komunistus nuo viso pasaulio.

Reikia manyti, kad ateis laikas, kada panašaus likimo susilauks Mao politinis palikimas užsienio politikoje. Ir šiandien Pekino vadovai tebesilaiko Mao antitarybinių tezių apie "socialimperializmą", "supervalstybes". Mao buvo pagirtas už "kovą prieš Tarybų Sąjungos komunistų partiją". Pekine buvo toliau pučiami melagingi teigimai apie "Tarybų Sąjungos grėsmę". Tiesa, Kinijos kompartija nešykšti gražių žodžių apie taiką, pamiršta savo hegemonistines pretenzijas Azijoje, Kinijos kompartijos naujasis pirmininkas Hu Jaobanas ir jo rėmėjas Den Siaopinas savo užsienio politikos kursu betarpiškai priartėjo prie naujosios Vašingtono administracijos politikos, siekia pakirsti įtampimo mažinimo procesą.

Išsivadavusiomis šalimis, stiprinti sąjungą su nacionalinio išsivadavimo judėjimu". TASS-ELTA

Tačiau Pekino vadovai gražiais žodžiais apie taiką ir visiškai priešingais darbais pasaulio visuomenė neapgaus.

Iš viso — labai jau ryškios dabartinių Kinijos kompartijos vadovų melagingos pastangos daliniu Mao idėjų atsisakymu užmaskuoti savo hegemonistinę politiką tarptautiniuose reikaluose ir smulkiaburžuazinę, nacionalistinę kursą vidaus politikoje. O tai juk buvo Mao kursas. Tik nuosekliai įveikusi pražūtingą maoizmo politiką, Kinija galės žengti pažangaus ir taikingo vystymosi keliu.

Apolinaras Sinkevičius

Afrikos jaunoji karta telkia gretas

Imperialistinių jėgų, pirmiausia Jungtinių Amerikos Valstijų, mėginimai likviduoti Afrikos valstybių nepriklausomybę, grąžinti žemyną į blogiausius kolonializmo laikus kelia Afrikos jaunimo pasipiktinimą ir protestus. Daugiau kaip pusė žemyno gyventojų sudarantis Afrikos jaunimas ryžtingai pasisako už veiksmų vienybę kovoje prieš imperializmą, neokolonializmą ir rasizmą. Ši tendencija telktis akivaizdžiai pasireiškė šiomis dienomis Luandoje įvykusiame pirmajame koordinaciniame "pafrontės valstybių" (Angolos, Mozambiko, Zimbabvės ir Tanzanijos) jaunimo organizacijų susitikime.

Iškeltų klausimų reikšmingumu susitikimas buvo toli gražu ne tik regioninis įvykis. Prie to prisidėjo ir Pietvakarių Afrikos liaudies organizacijos (SVAPO) bei Pietų Afrikos nacionalinio afrikiečių kongreso jaunimo judėjimų pasiuntinių dalyvavimas jame. Susitikime derino savo pozicijas dėl aktualiausių tarptautinių ir Afrikos problemų kovingiausias žemyno jaunimo būrys, esantis pirmosiose kovos už nacionalinį ir socialinį išsivadavimą linijose.

"Pafrontės valstybių" jaunimas ryžtingai smerkia imperializmo intrigas prieš visuotinę taiką, tautų saugumą ir socialinę pažangą, pažymima Luandoje priimtoje deklaracijoje. Sis dokumentas laikomas Afrikoje fundamentaliu viso žemyno jaunimo judėjimui. Jame pareikštas "tvirtas jaunųjų afrikiečių ryžtas kovoti prieš atgyvenusių politiką, kurią vykdo Vakarų valstybės, pirmiausia JAV, remiančios agresyviai rasistinio Pretorijos režimo ir antiangoliškų gaujų akcijas prieš Angolą ir kitas nepriklausomas valstybes".

Buržuazinė propaganda priešiskai reaguojanti susitikimo Luandoje nutarimams, tuo tarpu nepriklausomoje Afrikoje jis buvo sveikinamas kaip svarbus žingsnis vienijant Afrikos jaunimo pastangas išspręsti aktualiausias dabarties problemas, didinant jo — pasaulinio revoliucinio proceso dalyvio — vaidmenį. J. Pukas

— Cikagoje autobusu vaziavimas yra brangiausias palyginus su kitais miestais. Pavyzdžiui, Los Angeles mieste 85 centai, New Yorke 75 centai, Dallas mieste 65 centai, Vašingtone 60, mazesniuose miestuose 50 centu.

Vilniaus, 1981 rugsejo 17

Kas valdo Lenkijoje "Solidarumą"

Tarptautinė metalistų federacija, turinti būstinę Genevoje, išplatino pranešimą, parengtą savo oficialaus atstovo, kuris buvo nuvykęs į Lenkiją tirti "Solidarumo" profsąjungų susivienijimo veiklos.

Pažintis su padėtimi, rašoma pranešime, leidžia daryti išvadą, jog darbininkai faktiškai nevadovauja šiai organizacijai. "Solidarumo" vietiniuose skyriuose vadovaujančius postus užima žmonės, nieko bendra neturintys su darbininkų klase. "Tarp jų — gerai apmokami inžinieriai ir specialistai, teisininkai, dėstytojai, kiti inteligentijos atstovai", kurių dauguma susiję su reakcinėmis organizacijomis. Pavyzdžiui, Krokuvos metalurgijos kombinate, kuriame dirba 40 tūkstančių darbininkų, "Solidarumo" prezidento narys yra kažkoks B. Sonikas, vadinantis save "advokatu". Šis "profsąjungos veikėjas" gerai žinomas glaudžiais ryšiais su kontrrevoliucine organizacija KOS—KOR. "Solidarumo" pirmininko pirmasis pavaduotojas A. Cyranas taip pat mažai ką bendro turi su darbininkų klase. Kalbėdamas su Tarptautinės metalistų federacijos atstovu, jis prisipažino, jog svarbiausias jo organizacijos tikslas — "sukurti dvišalę sistemą".

Aplankęs Vroclavą, pranešimo autorius padarė išvadą, jog "Solidarumo" vietiniame skyriuje "vyrauja nedarbininkų tarpusluksnio įtaka". Čia veikia 40-50 "teisinių" grupė, kuri aktyviai dalyvauja gamyklos susirinkimuose, duoda rekomendacijas renkant profsąjungų vadovybę, sudaro "reikalavimų darbininkų vardu" tekstus. "Solidarumo" pirmininko pavaduotojas

Gambijos liaudis kovoja prieš neokolonistus

Kruvinų įvykių Gambijoje negalima apibūdinti kitaip, kaip kolonializmo recidyvo Afrikos žemyne. Ši nedidelė šalis, teturinti maždaug 600 tūkstančių gyventojų, yra Atlanto vandenyno pakrantėje. Ją iš trijų pusių supa Senegalo teritorija. Dar 1588 metais Gambiją užgrobė Anglija, ir ji tapo pirmąja Anglijos kolonija Afrikoje. Tik 1965 metų vasario mėnesį po ilgus metus trukusios atkaklios kovos Gambija tapo nepriklausoma, o 1970 metais buvo paskelbta respublika.

Bet ir po to ją kaustė ir tebekausto tvirtos buvusių kolonizatorių uždėtos finansinės ir ekonominės priklausomybės grandinės. Pakanka paminėti, kad šalyje toliau įtvirtinama monokultūrinė ekonomikos specializacija. Kaip ir senais kolonijiniiais laikais, svarbiausia eksporto prekė yra arachio riešutai, o pagrindinės jų vartotojos — Prancūzija (27 procentai), Anglija (25 procentai) ir Šveicarija.

Liepos 30 d. atkakli Gambijos liaudies kova prieš neokolonializmo grandines virto atviru patriotinių jėgų sukilimu. Joms vadovavo iki tol pogrindyje veikusi revoliucinė socialistinė darbo partija. Į valdžią atėjo aukščiausioji revoliucijos taryba, kuri pareiškė kovojanti prieš imperializmo ir neokolonializmo jėgas.

Bet jau kitą dieną Gambija tapo pranašesnių Senegalo ginkluotųjų pajėgų įsiveržimo auka. Senegalo ginkluotosios pajėgos buvo apmokytos Prancūzijoje ir apginkluotos

šiam mieste yra "istorikas" K. Turkovskis, kuris neslepia, jog jo uždavinys yra darbininkų interesų pajungimas KOS—KOR interesams. "Solidarumo" prezidento nariu išrinktas K. Modzelevskis — provokacinio "atviro laiško", parašyto 1964 metais kartu su antisocialistinės organizacijos KOS—KOR lyderiu J. Kuroniū, autorius.

Katovicuose "Solidarumo" vietos vadovai pasigyrė Tarptautines metalistų federacijos atstovui, kad svarbiausias "laimėjimais" laiko "kompartijos kolektyvų ir organizacijų irimą, jaunimo judėjimo, taip pat kitų organizacijų, esančių partijos kontrolėje, skilimą".

Labiausiai stebina tai, kad Varšuvos profsąjungų centre nėra darbininkų atstovų. Kai Varšuvos "Solidarumo" oficialų atstovą J. Onyškevičių, vadinantį save "matematišku", paklausė, kodėl taip mažai darbininkų profsąjungos komitete, jis nedvejodamas atsakė: "Jie nemėgsta darbo su popieriais".

Kita išvada, kurią padarė pranešimo autorius iš kelionės po Lenkiją, yra ta, jog Lenkijos darbo žmonės jaučia didelį draugiškumą tarybinei liaudžiai. "Kitaip ir negali būti, — pabrėžia jis, — Tarybų Sąjunga Lenkijos išvadavimo iš hitlerinų grobikų metu neteko šimtų tūkstančių žmonių. Tarybų valstybė teikia Lenkijai nesavanaukišką ekonominę pagalbą. O rimti sunkumai, su kuriais dabartiniu metu susiduria šalis, atsirado ne dėl Tarybų Sąjungos klaidės, o dėl Lenkijos vadovybės klaidų ir Amerikos, Anglijos ir Vakarų Vokietijos bankų, kurie didelėmis paskolomis mėgina ją užvaldyti, ardomosios veiklos". "Argumenty i fakty"

šiuolaikine karo technika, taip pat šarvuotomis mašinomis "Panar" ir straiptasparniais "Puma". Senegalo kariuomenė, turinti aiškiai gyvosios jėgos ir technikos persvarą, per kelias dienas sutriuškino ir nuslepino sukilėlius.

Gambijos sostinės Banžulo gatvėse ėmė lietus kraujas. Kaip pasakojė mačiusieji, Senegalo kariuomenė apšaudė taikių gyventojų namus iš automatų ir minosvaizdžių. Žuvusiųjų lavonus buldozeriai nustumdavo į vandenyną. Taip Gambijoje buvo atkurta neokolonialistinė tvarka.

Net Anglijos buržuazinis laikraštis "Daily Telegraph" buvo priverstas pripažinti, kad visi mėginimai pateisinti grubų kišimasi iš užsienio į suverenios Afrikos valstybės reikalus yra labai neįtikinami. Senegalo kariuomenės įsiveržimas buvo vaizduojamas kaip Senegalo ir Gambijos susitarimo dėl gynybos įgyvendinimas. Bet, kaip teisingai pažymėjo laikraštis, karinė pagalba pagal susitarimą gali būti teikiama tik prasidėjus agresijai iš užsienio, ko šiuo atveju toli gražu nebuvo. "Senegalo karinė akcija, — savo ruožtu pažymi Prancūzijos laikraštis "Kolidien de Pari", — būtų neįmanoma be Paryžiaus sankcionavimo. Eliziejus rūmai buvo iš anksto informuoti apie šią operaciją".

Visa tai dar kartą rodo, kad imperializmas nieko nepaiso, kai kyla pavojus jo viešpatavimui tame ar kitame rajone.

G. Stakinas

Rašo Vokiečių socialdemokratų lyderis V. Brantas

"Vašington Post" išspausdintame straipsnyje VSDP pirmininkas V. Brantas reiškia viltį, kad JAV vadovai pagaliau "supras, dėl ko nerimauja ir yra susirūpinę seniai ir jaunimas, konservatoriai ir socialdemokratai Vokietijos Federatyvinėje Respublikoje, Olandijoje, Belgijoje, Anglijoje ir bet kurioje kitoje šalyje". "Visus juos, — rašo jis, — iki širdies gelmių baugina pavojus, kuris gali atsirasti, jeigu raketos "Peršing-2" ir sparnuotosios raketos papildys jau esamus tūkstančius branduolinių užtaisų, laikomų VFR teritorijoje. Štai kodėl žmonės taip karštai reikalauja išnagrinėti visas derybų su Tarybų Sąjunga galimybes.

Daugelis europiečių, nurodo VSDP pirmininkas, "nebus dabar patenkinti", jeigu jiems bus pasakyta, kad tarp NATO nutarimų dislokuoti naujas Amerikos raketas ir būtinumo vesti JAV ir TSRS derybas" nėra jokio ryšio ir kad raketos "Peršing-2" bei sparnuotosios raketos turi būti dislokuotos, kaip bebūtų".

Paneigdamas Reagano administracijos tezę, jog Vakarai dabar dar nepasirengę vesti derybų su Tary-

bų Sąjunga, nes taip Jungtinės Valstijos turi pirma pasiekti karinį pranašumą prieš TSRS, V. Brantas pareiškia: mes Vakaruose, be abejo, esame pakankamai stiprūs, kad galėtume pradėti derybas artimiausiu laiku. Pavyzdžiui, vien tik Vakarų Vokietija gali per 71 valandą mobilizuoti 1,2 milijono gerai apmokytų ir ginkluotų kareivių. Ir kitaip negu Vašingtone nuskambėje neapgalvoti žodžiai, temų ir pagrindo rimtiems svarstymams taip pat netrūksta. Jeigu mums nepasisektų pirmą kartą, mes turėtume dar kartą vėl pradėti derybas. Mes turime vis iš naujo mėginti.

"Mums, — pabrėžė V. Brantas, — reikia pradėti nuo atvirų ir drąsių savitarpio derybų".

VSDP pirmininkas reiškia įsitikinimą, kad Tarybų Sąjunga siekia taikos. V. Brantas pabrėžia, kad Vakarų šalims įtempimo mažinimas reikalingas taip pat kaip ir Tarybų Sąjungai ir daro išvadą, jog "tik abejonės sėkla, kurią sėja nauji karingi "šaltojo karo" šalininkai, galėtų pakirsti mūsų tikėjimą mums bendromis vertybėmis".

Iš "Tiesos"

Badas pasaulyje nemažėja

[SUTRUMPINTAS]

Beveik ketvirtadalis besivystančių šalių ir apie tris procentus pramoninių kapitalistinių kraštų gyventojų nuolatos sočiai nepavalgo.

SNO ir Tarptautinio vystymo banko duomenimis, pasaulyje (išskyrus socialistines šalis) badauja iki milijardo žmonių (paskutinėmis žiniomis, gyventojų Žemėje 4,4 milijardo). Mūsų amžiaus aštuntojo dešimtmečio pirmojoje pusėje iš bado mirė 30-40 milijonų žmonių.

Labiausiai kenčia besivystančių valstybių visuomenės vargingiausieji sluoksniai. Badaujančių armija tenai auga be paliovos. 1969-1971 metais — 360 milijonų, 1972-1974 metais — 410 milijonų, 1974-1976 metais — 420 milijonų badaujančių, Dauguma šitų varguolių gyvena Tolimuosiuose Rytuose ir Pietryčių Azijoje. Situose pasaulio rajonuose 1972-1976 metais badavo beveik 27 procentai gyventojų, Afrikoje — 22 proc., Lotynų Amerikoje — 13 proc., Artimuosiuose Rytuose — 11 proc. gyventojų.

Sunkiausia padėtis vargingiausių besivystančių šalių, kurios yra "bado zonoje", — palei pusiaują Afrikoje ir Pietryčių Azijoje.

Milijonai žmonių besivystančiose šalyse kenčia dėl gyvybiškai svarbių medžiagų stokos jų kasdieniniame maiste — mineralinių medžiagų, riebalų, vitaminų. Negaudami bent minimumo vitamino A, kasmet apanka mažiausiai 250 tūkstančių vaikų.

Iš kitos pusės, dabar pasaulyje pagaminama maisto produktų dvigubai daugiau negu pakaktų kiekvienam gyventojui pragyvenimo minimumui užtikrinti.

Iš pirmo žvilgsnio, nesuprantamas paradoksas. Maisto produktų yra, o šimtai milijonų nuolatos badauja. Ar galima sulaužyti šią lemtingą ratą, ar badas — neišvengiamas žmonių palydovas? Tai klausimai, kurie jaudina viso pasaulio visuomenę.

Maisto produktų metinis prieaukis per pastaruosius du dešimtme-

čius nesocialistinėse šalyse didėjo 2,8 proc. kasmet, gyventojų — 1,8 proc. Atrodytų, situacija palanki. Bet besivystančių valstybės, kur gyvena dauguma pasaulio gyventojų, tepagamina kiek daugiau nei trečdalį grūdų, kiek daugiau nei penktadalį mėsos, apie trečdalį pieno ir jo produktų. Lengviausia tų kraštų gyventojus apkaltinti tingumu, o jų vyriausybes nesugebėjimu tvarkyti žemės ūkį. Bet tai būtų neteisinga. Kolonizatoriai paliko tokią žemės ūkio struktūrą, kuri nepalanki didinti gamybą tradicinių maisto produktų. Akivaizdus pavyzdys — Vidurio Amerika. Pusę dirbamos žemės čia užima keturios eksporto kultūros: kava, bananai, kakava ir cukranendrės. Milžiniški dvarininkams priklausantys žemės plotai dirvonuoja. Lotynų Amerikoje, pavyzdžiui, nedirbamų riogso 14 procentų latifundininkams priklausančių žemių.

Panaši situacija Afrikoje, Pietryčių Azijoje. Pakeisti šitokią struktūrą iki šiol nepavyksta, dėl to dauguma besivystančių šalių šandien priklauso nuo maisto produktų importo, nuo pasaulinės rinkos kaprizų, tiksliau, nuo tarptautinių monopolijų savivalės.

Maisto problemai išspręsti besivystančiose šalyse reikalingos radikalesnės priemonės. Nepakanka sukurti šiuolaikinį žemės ūkį, sumažinti priklausomybę nuo maisto produktų importo, išsikvoti lygios partnerystės teises santykiuose su pramoninėmis kapitalistinėmis valstybėmis. Reikalingos gilios socialinės permainos kaime — ir žemėvaldoje, ir nacionalinių pajamų paskirstymo sferoje. Kol gyvuos dvarininkinė žemėvalda, kol viešpataus monokultūrinis ūkis, kol milijonai valstiečių bus palikti vieni gamtos negandų akivaizdoje, greitu laiku pašalinti badą iš besivystančių šalių gyvenimo neįmanoma.

Pagal tarybinę spaudą paruosė
L. Girėnas

LIETUVIŠKI SŪRIAI

Cekoslovakija ir Austrija, Vokietijos Demokratinė Respublika ir Kuba — tai tik dalis šalių, į kurias savo produkciją siunčia Rokiškio sūrių gamykla. Per metus ši didžiausia Lietuvoje tokio profilio įmonė patiekia pusketvirto tūkstančio tonų aukštos kokybės fermentinių sūrių — keliaropai daugiau, negu visoje Lietuvoje jų buvo gaminama 1939-aisiais metais.

Skaniem ir maistingam sūriui pagaminti reikia daug ir labai gero pieno. Kaip tik tokį įmonei kasdien tiekia Rokiškio rajono tarybiniai ūkiai ir kolūkiai, gyventojai. Būtinai taip pat geras meistras. Ir tokį rokiškėnai turi. Stasys Stonys — vienas iš penketo Lietuvos sūrių gamintojų, kuriems suteiktas aukščiausios klasės meistro vardas. Visa kita atlieka jo vadovaujamo kolektyvo prižiūrimi įrengimai. O jų šioje gamykloje devynios galybės, kaip, beje, ir visose keturiolikoje respublikos sūrių. Labai našia technika jas aprūpina broliškos Tarybų Sąjungos respublikos, Olandijos, Vengrijos firmos.

Tačiau tai, kad gamyklos mechanizuotos ir automatizuotos, nereikia, jóg užmiršti būdai, kuriais sūrius gamino lietuvių seneliai ir proseneliai. Anaiptol! Pritaikyti prieš kelis amžius naudotas receptūras pramoninėje gamyboje įmonems padeda Lietuvos sviesto ir sūrių pramonės mokslinio tyrimo instituto specialistai. Antai keletas rūšių sūrių gamybos technologiją jau sukūrė instituto laboratorijos vedėjas Vytautas Liubinskas. Ir beveik visų jų "bendraautorais" buvo senovės meistras. Štai, kad ir paskutinis — "Valstiečių sūris". V. Liubinskas apkeliaavo daug Sūduvos

kaimų, gyvenviečių, sodybų, domėdamasis liaudiškais sūrių slėgimo receptais, kuriais nuo seno garsėja šis kraštas. Po to atliko daug tyrimų, bandymų institute. Taip buvo sukurtas šis, pasižymintis kvapnumu ir labai malonių skoniu sūris. Jį dabar gamina daugelis Tarybų Sąjungos įmonių. Panašiai "atgimė" ir niekuo įžymiajam "Rokforui" nenusileidžiantis "Šilutės", "Sėtos", "Lietuviškas", "Klaipėdos" ir kai kurie kiti nacionaliniai fermentiniai sūriai.

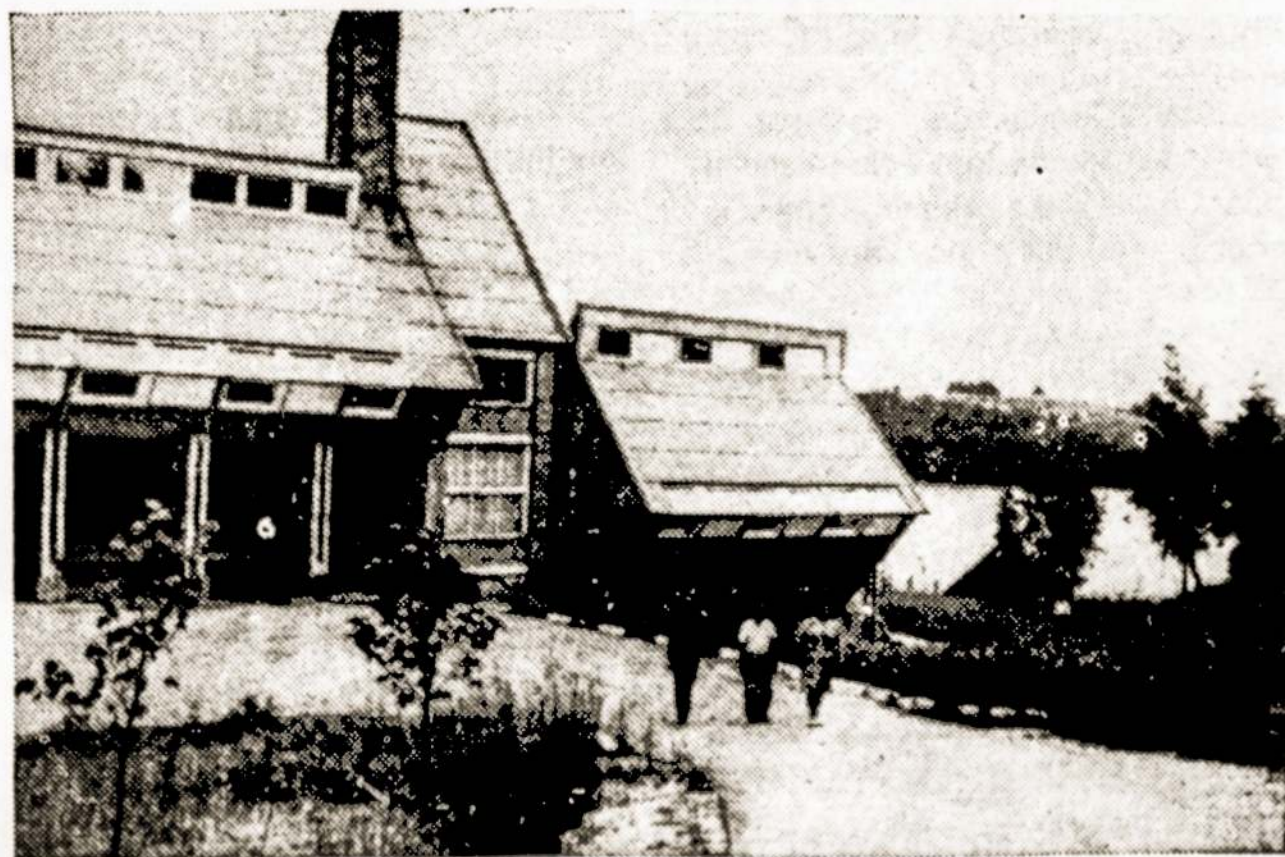
O štai varškės sūriams išleisti ir technikos beveik nereikia. Senu lietuvišku papročiu jie ir dabar gaminami sūrmaišiuose. Pramonei gamybai taip pat pritaikyti džiovinti trikampio formos sūriai.

Pokario metais Šiaulių sūrinė pirmą kartą Lietuvoje pradėjo gaminti lydytus sūrius. Jie greitai susilaukė didelio populiarumo. Ir ypač vaikų tarpe: specialiai jiems gaminami sūreliai su riešutais, vaisių ir uogų džemu, šokoladu, kitais mažylių mėgstamais priedais.

Jau beveik dvidešimt metų lietuviški sūriai eksponuojami daugelyje Tarybų Sąjungoje bei užsienyje vykstančių parodų. Belvederio sūrinėje gaminamas "Olandų liliputas", pavyzdžiui, tarptautinėje parodoje Vokietijos Demokratinėje Respublikoje apdovanotas aukso medaliu; "Šilutės" bei "Nemuno" sūriai pelnė aukštus įvertinimus Prancūzijoje ir Belgijoje vykusiame tokios produkcijos mugėse.

Sūrių gamybą Lietuvoje numatoma ir toliau didinti. Tam jau artimiausiais metais numatyta pastatyti naujas jų įmones Telšiuose, Alytuje, Kaišiadoryse, pertvarkyti kai kurias veikiančias sūrines.

Vytautas Zemaitis

Rokiškio sūrių gamyklos darbuotojams prie gražaus Sartų ežero pastatyti originalios konstrukcijos poilsio namai "Ziogelis". Šią vasarą čia išėjosi arti trijų šimtų šios įmonės darbuotojų. A. Dilio nuotr.

NUOTRAUKŲ PARODA

Kauno fotografijoje atidaryta jaunesnės kartos Cekoslovakijos meninės fotografijos meistrų V. Birgaus ir O. Kavano darbų paroda. Broliškos socialistinės šalies fotomenininkai eksponuoja daugiau kaip šešiasdešimt fotografijų.

6

KERAMIKOS GAMINIAI I UŽSIENĮ

Net 57 pavadinimų nauji gaminiai šiais metais pradėti gaminti "Jesios" eksperimentinėje dailiosios keramikos gamykloje. Beveik už 400 tūkstančių rublių naujosios produkcijos jau išsiųsta į užsienio šalis. Kauniečių gaminiai turi didelę paklausą.

KAUNO SENAMIESTIS PUEŠIASI NAUJU RŪBU

Kauno restauruojamo senamiesčio panorama.

Jau seniai tapo tradicija iš toliau atvykusiam Kauną pirmiausia parodyti nuo Aleksoto kalvų, kur po šimtamečių ažuolu pati gamta įrengė apžvalgos aikštelę. Iš čia miestas anapus Nemuno — tarsi tapytojo drobėje gimęs paveikslas. Raudonos stogų dėmės. Bokštų špilniai. Gatvelių labirintai. Traukia akį linijų, spalvų įvairovė.

Tačiau Kauno senamiestis ne mažiau įdomus ir iš arčiau. Kai tarsi susilieji su čia prabėgusiais amžiais, lietiesi prie akmens, kurį glūdino nežinomo meistro ranka. Miestas nebūtų toks jaukus, jeigu prarastume ryšį tarp to, kas anksčiau sukurta, ką patys kuriame, ką sukurs mūsų vaikai.

Plečiasi miestas į visas puses. Dabar jau ne tik Žaliakalnis, Šančiai, o ir Dainava, Kalniečiai, Eigučiai, greitai Silainiai ir Vaišvydava garsins jo vardą. Tačiau senamiestis, miesto vaikystė, matyt, visada liks apgaubtas sentimentų, kaip lopšys, iš kurio išaugama, kaip lopšinė, kuri nepamirštama.

— Įkoptime štai į šį bokštą, — pasiūlė mus sutikęs restauravimo dirbtuvių viršininkas Kęstutis Vaikšnoras ir darbų vykdytojas Henrikas Janiūškis. — Iš ten visi mūsų darbai kaip ant delno.

Įvijais laiptais pakylame beveik trisdešimt metrų. Po kojomis — būsimoji Vilniaus universiteto Kauno vakarinio fakulteto ansamblis. Keli namai. Tarp jų jaukus kiemeliai. Darbų vykdytojas H. Janiūškis sako, kad ansamblis bus užbaigtas kitų metų pabaigoje. Gražią dovaną restauruotojai ruošia jaunimui.

Štai mes beveik ant bokšto kepurės. Iš čia pasižvalges akivaizdžiai įsitikini, kiek daug jau padaryta. Tik vienur kitur pamatysi namą, dar laukiantį pagalbos. Tai šen, tai ten dirba mūrinkai, stogdengiai, dažytojai.

Net nesitiki, kad praėjo tikrai ketvirtis amžiaus, kai buvo įsteigta specialiųjų mokslinių restauravimo gamybinių dirbtuvių Kauno aikštelė, kuri ėmėsi kompleksiskai spręsti senamiesčio problemas. Trūko patyrimo, specialistų. Reikėjo dirbti ir mokytis. Tačiau žmonės nenuleido rankų. O ir jų padaugėjo. Nuo kelių entuziastų iki pusės tūkstančio savo darbo žinovų.

— Mūsų nūdienu — tai daugiau kaip šimtas pozicijų dvimečio plane, — pasakoja K. Vaikšnoras.

Šimtas pozicijų! Tarp jų tolesnis Kauno senamiesčio tvarkymas. Tai universiteto ansamblis, taip pat namai Rotušės aikštėje, pažymėti 23-24 numeriu, kur įsikurs Infor-

macijos instituto filialas, knygynas, kavinė "Ugnė". Toliau dirbama IX forto memoriale ir Pažaislio ansamblyje. Nestokojama darbo Buities muziejuje ir Muzikiniame teatre.

— Vien Kaune turime apie 120 respublikinės ir vietinės reikšmės istorijos paminklų, apie 10 respublikinės ir vietinės reikšmės architektūros ansamblių, kompleksų, taip pat 95 architektūros paminklus, — sako K. Vaikšnoras. — Kol kas restauruota tikrai dalis paminklų. Dar daug darbų laukia senamiestyje, kitur mieste bei jo apylinkėse. Štai tikrai Buities muziejuje jau atlikta darbų daugiau kaip už pustrėčio milijono rublių! Statoma antroji eilė.

Ne taip lengvai nauju rūbu puošiasi senamiestis, ne taip parasta pasiekti, kad laiko dulkes nusimestų vertingi paminklai. Daug oi daug reikia prakaito išlieti, kol akmenys pražysta.

Romualdas Neimantas

Panevėžys auga ir didėja

Daugiau kaip 10 tūkstančių Panevėžio miesto gyventojų įsikurs trečiajame Klaipėdos gatvės mikrorajone, kurio projekto darbo brėžinius jau sudarė ir statybininkams įteikė respublikinio Miestų statybos projektavimo instituto Panevėžio skyriaus darbuotojai. Mikrorajono kūrėjų grupė, vadovaujama architektų Godos Bimbienės ir Irenos Pilkauskienės, pasirūpino ir šių gyvenviečių žmonių buitines sąlygoms. Dar šimet šiame mikrorajone šalia mūrinių ir stambiajų gyvenamųjų namų su pagerintu išplanavimu puikuosis nauja 16-oji vidurinė mokykla. Vėliau čia bus pastatyti trys vaikų darželiai, buitines tarnybos ir prekybos centrai.

Ant Panevėžio projektuotojų darbo stalų ryškėja projektai naujų statinių, kurie vienuoliktajame penkmetyje papuoš Utenos, Ukmergės, Kupiškio, Pasvalio rajonų centrus, Panevėžio miestą.

Aukštaitijos sostinei respublikinio Miestų statybos projektavimo instituto Panevėžio skyriaus architektai pradėjo ruošti miesto Tarybų rūmų, 150 vietų turistų viešbučio su kavinė ir valgykla, panevėziečių poilsio namų Anykščių rajone ir kitų pastatų projektus.

Vien šimtet Panevėžio projektuotojams teks atlikti ketvirčio milijono rublių vertės darbus.

Z. Gytis

Vilnis, 1981 rugsejo 17

Su "Vilnės" ir "Laisvės" bičiuliais

"Vilnis" ir "Laisvė" Lietuvoje turi visą būrį bičiulių plunksnos darbuotojų. Per "Laisvės" 70-mečio minėjimus su daugeliu jų teko susitikti. Čia nuotraukoje matome telegramų agentūros direktorių Pažusį ir uoliai siuntinėjantį mums telegramas V. Petkevičienę. Susitikimo su jais atsiminimui nusifotografavo antra iš kairės "Laisvės" administratorė-redaktorė Ieva Mizarienė ir ketvirtas iš kairės "Vilnės" vyr. redaktorius S. J. Jokubka.

MIESTŲ IR KAIMŲ STATYBOMS

Žalieji Lazdynai Vilniuje ir Putnai Alytuje, Dainai Siauliuose ir Pempininkai Klaipėdoje... Dešimtys naujų gyvenamųjų kvartalų pastaruoju metu papuošė Tarybų Lietuvos miestus. Platūs statybų užmojai ir kolūkinės gyvenvietės. Dabar kiekvieną dieną respublikoje švenčiama po keliasdešimt įkurtuvių. O kiek dar statoma naujų pramonės įmonių, cechų!

Spartūs statybų tempai būtų neįmanomi be galingos statybinių medžiagų pramonės. Ji praktiškai sukurta tik pokario metais, pradedant broliškomis tarybinėmis respublikoms.

Mes — Lietuvos TSR Statybinių medžiagų pramonės ministro Stanislovo Jasiūno kabinete. Per visą sieną — respublikos žemėlapis.

— Kaip matote, savo įmones mes turime beveik kiekviename mieste ir rajone, — pastebi ministras. — Pati didžiausia ir svarbiausia iš jų — Naujojoje Akmenėje. Čia veikia cemento ir šiferio gamykla, kuri per metus pagamina beveik keturis milijonus tonų "statybų duonos" — cemento. Iš metinės šios įmonės produkcijos galima pastatyti miestą beveik milijonui gyventojų. O apskritai mūsų respublika pagal cemento gamybą vidutiniškai vienam gyventojui beveik tris kartus pralenkia Angliją, beveik 2,5 karto — Jungtines Amerikos Valstijas.

Ne tik gerą cementą šiandien gamina Tarybų Lietuva. Dešimtimis adresų keliauja Panevėžio stiklo fabriko produkcija. Vis plačiau naudojamas ir "lietuviškas granitas" — dolomitas. Šios dalios ir tvirtos medžiagos klodai aptikti Petrašiūnuose, netoli Pakruojo. Čia pastaraisiais metais iškilo stambi dolomito apdorojimo įmonė. Geologai teigia, kad jo pakaks dar daugeliui metų.

Praktiškai kiekvienais metais statybų industrija pasipildo naujais pajėgumais. Antai Dvarčionių statybinių medžiagų kombinata nesenai stojo rikiuotėn keramikinių apdailos plytelių gamybos kompleksas. Šios plytelės pirmąjį egzaminą laikė Maskvoje, Olimpino kaimelio statyboje. Vis daugiau pagėdijama gaminti ir spalvotų čerpių. Jos ypač laukiamos rekonstruojamuose senamiesčiuose, kuriuose kolūkių gyvenvietėse.

Ministras kviečia susipažinti su žinybinių termoizoliacinių ir akustinių Vilnis, 1981 rugsėjo 17

nių statybinių medžiagų ir dirbinių mokslinio tyrimo institutu "Termoizoliacija". Pagrindinį dėmesį jo kolektyvas skiria... tylai. Čia ruošiamos medžiagos, kurių dėka galima užkirsti kelią triukšmui gyvenamuosiuose namuose, gamybinuose pastatuose. Institute sukurtas akustinės plokštės, nepageidautinus garsus, žmogui kenksmingą vibraciją sugeriančias plokštes ir ekranus galima sutikti daugelyje skaičiavimo centrų, tekstilės fabriku, mašinų ir metalo apdirbimo pramonės įmonių.

Labai svarbi ir šios pramonės šakos "kaimiška" profesija. Ignalinoje neseniai pastatytas Statybinių medžiagų kombinatas, tiekiantis drenažo vamzdžius melioratoriams. Per metus čia jų pagaminama tiek, kad, sujungus į vieną liniją, būtų galima kelis kartus apjuosti Žemės rutulį per pusiaują. Melioratoriai taip pat gerai vertina panevėžietišką stiklūną, kuriuo izoliuotos dirvų sausimo sistemos tarnauja gerokai ilgiau. Simtus tūkstančių hektarų rūgščių dirvų — o jų Lietuvoje vos ne pusė visų žemės ūkio naudmenų — derlingais masyvais paverčia Akmenės statybinių medžiagų kombinata stojęs rikiuotėn kalinių medžiagų cechas.

Ilgą laiką statybinių medžiagų pramonėje buvo palyginti sunkokos darbo sąlygos. Pastaruoju metu padėtis pasikeitė į gerąją pusę. Įmonės įgyvendinta plati gamybos modernizavimo programa. Savotišku gamybos komforto etalonu, pavyzdžiui, tapo Tauragės keramikos gamykla. Cechuose pritaikyti automatai, našūs mechanizmai praktiškai panaikino rankų darbą, visur įrengtos galingos oro ventiliavimo ir kondicionavimo sistemos. Aukštas gamybos automatizavimo lygis padėjo sudaryti sveikas darbo sąlygas. Taip pertvarkomos ir visos kitos statybinių medžiagų pramonės įmonės.

R. Česna
V. Žemaitis

MELNINKAITĖS MUZIEJUS

Turininga Zarasų M. Melninkaitės memorialinio muziejaus veikla. Čia susikaupė turtinga ekspozicija apie Tarybų Sąjungos didvyrės M. Melninkaitės gyvenimą ir kovą. Yra nemaža įdomių ir retų eksponatų apie buržuazinio kaimo gyvenimą, apie šio krašto žmonių kovas už Tarybų valdžią.

VEISIA NAUJĄ ŽOLĘ PAŠARUI

Suvešėjo, sukerojo jos Kauno rajono MIS bandymų ūkio Eigirgalos skyriuje. Tai nendrinų eraičinų, kurie lotyniškai vadinami Festuca arundinacea, penkiolikos hektarų laukas. Žolynų šluotelės iškeltos vėjyje siūbuoja kone dviejų metrų aukštyje, o žemiau — lapijos tankumynas.

Ūkio vyriausiojo agronomo A. Aleksyno iniciatyva nendriniai eraičinai jau antri metai auginami sėklai. Pernai jų išsivežė Lazdijų rajono Kirsnos ir K. Poželos kolūkių žemdirbiai. Juk, pasak profesoriaus A. Petkevičiaus, tai — perspektyvi daugiametė žolė.

Šių žolių stiebai tvirti, sėkliniai pasėliai beveik neišgula, todėl kuoliama pjaunant kombainais tik žiedynus, o po to lapija nurėžiama šienapjovėmis.

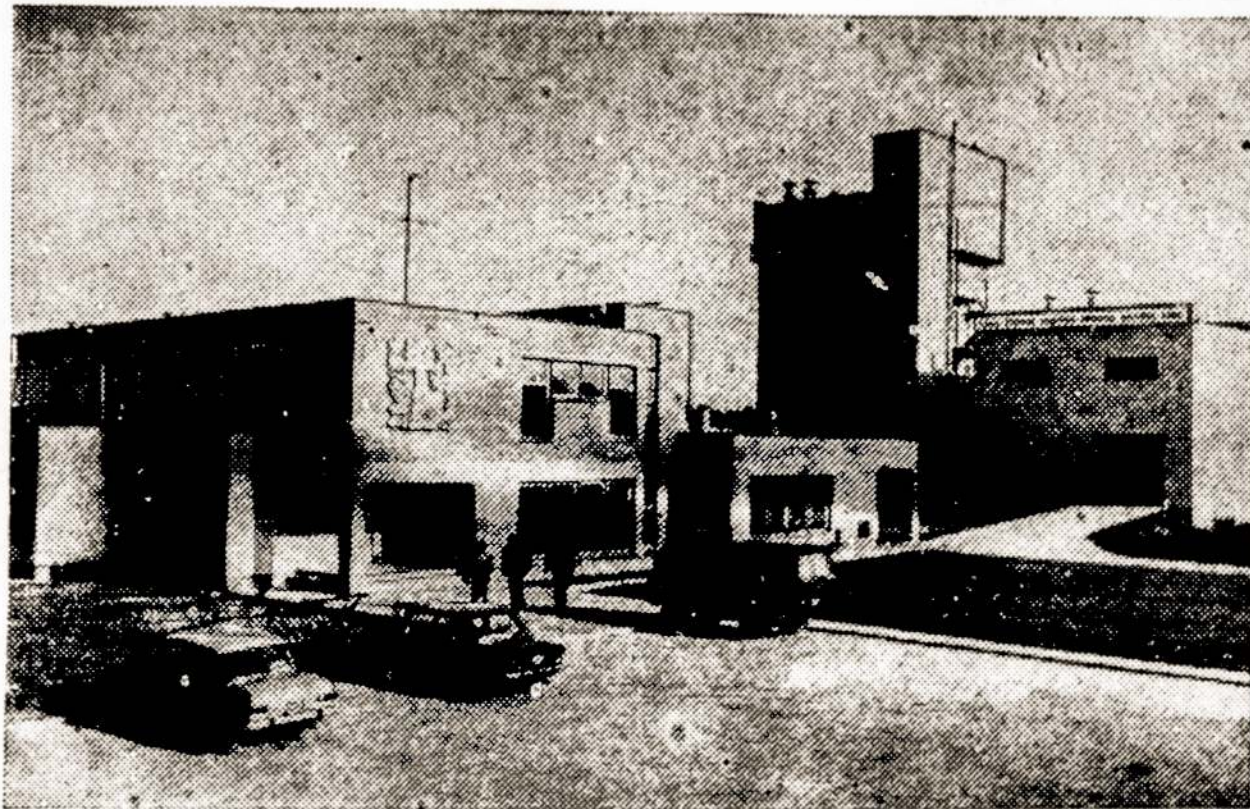
Žalioji masė tinka šienai, šienaiui ir silosui. Nors Lietuvoje nendrinų eraičinų derlingumas ir savybės tik pradėtos tirti, Leningrado ir Krasnodaro srityse gautieji duomenys masina. Iš 170 tūkstančių hektarų Leningrado srityje auginamų daugiametė žolių 10-15 procentų užima nendriniai eraičinai. Ypač plačiai jie auginami

naujai melioruotuose plotuose.

Nendriniai eraičinai nebijo daugkartinio šienavimo, greitai atželia. Žemdirbystės instituto Vokės filiale atlikti bandymai parodė, kad didžiausią žolės derlių galima gauti tris kartus šienaujant ketvirtą naudojimo metų žolyną. Čia nurėžta po 619—640 cnt/ha žaliosios masės.

Agronomas A. Aleksynas atlieka nendrinų eraičinų savybių tyrimus. Jį domina šių žolių panaudojimo galimybės, cheminė sudėtis. Juk literatūriniai šaltiniai nurodo, kad šie eraičinai turi žymiai daugiau cukraus negu paprastosios šnažolės, beginklės diršės ar pašariniai motiejukai. Vadinasi, žolės gerai tiktų silosui slėgti. Tinkamas žolių mišiniam, pjūties laikas, kai kurios kitos savybės tiriamos Joniškio rajono Mindaugių tarybiname ūkyje, Radviliškio rajono Černiachovskio kolūkyje.

Taigi galima tikėtis, kad vešius nendrinų eraičinų pasėlius matysime ne tik MIS bandymų ūkyje. Šio ūkio vyriausiasis agronomas įsitikinęs, jog drėgnesnėse vietose jais bus galima pakeisti dalį tikrųjų eraičinų pasėlių. A. Kretavičiūtė

Kužiuose pastatyta tarpūkinė gyvulininkystės įmonė. Kasmet joje bus nupenuoma 12 tūkstančių bekonų. Jau šiemet čia taip pat bus išauginta 8000 veislinių paršelių.

Nuotraukoje: Kužių tarpūkinė gyvulininkystės įmonė. A. Dilio nuotr.

Piktinasi valstietė pamokslu pasiklausius

Esu sena Žemaitijos gyventoja. Domiuosi viskuo, kas vyksta mūsų padangėje. Teko šiemet lankytis žemaičių Kalvarijos atlyduose. Tai nustebino mane vienas pamokslas. Nežinau, iš kur buvo atvykęs tas kunigas, tačiau jo kalba paplitino ne mane vieną.

Kunigai save laiko žmonių dvasios ganytojais, o šio pamokslininko žodžiai buvo skirti grynai praktiškiems reikalams. Tai buvo ne pamokslas, o politinė agitacija. Jaunimą išvadino ištvirkėliais, prakeikė ateistus, pasakė, kad šėtono galybė nori užkariauti pasaulį.

Klausėsi žmonės, ir tikriausiai ne vienam iškilo klausimas: tai kodėl visagalis dievas sutvėrė šėtoną, galingesnį už save? Kunigas kalbėjo apie asmenybės kulto laikus mūsų šalyje, peikė santvarką. O kodėl nepriminė, kad prieškariniais laikais religingai išaukšti ūkininkų suneliai šaudė ir kankino nekaltus žmones vokiečių okupacijos metais. Daugelis mano pažįstamų matė, kaip bažnyčios auklėtiniai naikino žydų tautybės žmones. Puolė ant kelių jaunos žydaitės, prašė: "nešaudykite mūsų, kuo mes kaltos, kad nekrikštytos". Nepasigailėjo,

su dievo vardu leido automatų serijas, mindžiojo lavonus. Plaukai stojasi prisiminus. O kur buvo dievo įsakymas "neužmušk"? Piktinasi tikintieji, klausydami pamokslu, nukreipto prieš mūsų santvarką. Juk vyresni žmonės, kurie patys tiki ir lanko bažnyčią, yra išauginę vaikus, kurie nešioja komunistų, komjaunuolių vardus, yra dori žmonės, atlieka atsakingas pareigas. Tai ar neskaudu tėvams girdėti tokį šmeižtą jų vaikų adresu.

Mano supratimu, minėtas pamokslas — tai žmonių užgauliojimas, o ne rūpinimasis "sielos išganymu". O. Viziulienė

PLUNGĖS RAJONO BIBLIOTEKININKAI

Plungės rajono bibliotekininkai lankėsi Tauragės rajone. Jie apžiūrėjo Taurų, Lauksargių pavyzdines bibliotekas, domėjosi jų darbu propaguojant TSKP XXVI suvažiavimo medžiagą.

Su bibliotekų darbo svečius supažindino Tauragės rajono centrinės bibliotekos metodinio skyriaus vedėja E. Zaleckienė.

Paspirtins rengti žemdirbių pamainą

Lietuvos TSR Ministrų Taryboje įvyko pasitarimas, kuriame apsva-
styta profesinių technikos ir tech-
nikos mokyklų moksleivių komplek-
tavimas. Pranešimą padarė Val-
stybinio profesinio techninio moky-
mo komiteto pirmininkas V. Mor-
kūnas.

Dešimtajame penkmetyje, paži-
mėta pasitarime, dauguma profesii-
nių technikos mokyklų respublikoje
pertvarkytos į vidurines profesines
technikos ir technikos mokyklas,
todėl jų auklėtiniai į gamybą ateina
jau turėdami ne tik specialybę, bet
ir vidurinį išsilavinimą. Visi profesii-
nių technikos ir technikos mokyklų
pedagogai ir inžinieriai dabar jau
turi aukštąjį išsilavinimą arba mo-
kosi aukštosiose mokyklose. Siekia-
ma, kad iki šio penkmečio pabaigos
visuose rajonuose būtų kaimo prof-
technikos mokyklos.

Išaugęs profesinio techninio moky-
mo įstaigų prestižas įgalina sėk-
mingai komplektuoti ir šių įstaigų
moksleivių kontingentus. Bendrojo
lavinimo mokyklose pagerėjo profesinis
orientavimas, darbinis moky-
mas ir auklėjimas. Todėl kasmet
vis daugiau aštuntokų ir abiturien-
tų tvirtai apsisprendžia mokytis
profesinėse technikos ir technikos
mokyklose. Jau dabar daugelis šių
mokyklų turi reikiamą moksleivių
kontingentą 1981-1982 mokslo me-
tams. Tačiau dar yra mokyklų, kur
moksleivių trūksta.

Pasitarime nurodyta, kad šių
mokyklų darbuotojai kartu su ben-
drojo lavinimo mokyklų pedagogais
turi nedelsdami pasirūpinti, kad
visi aštuntokai ir abiturientai, ku-
rie ketina mokytis profesinėse
technikos ir technikos mokyklose,
greičiau sutvarkytų ir pateiktų
reikiamus dokumentus.

Labai svarbu rengti žemdirbių
pamainą. Šiais metais beveik viso-
se kaimo profesinėse technikos
mokyklose įsteigtos naujos, labai
perspektyvios specialybės mergai-
tėms. Valstybinis profesinio techni-
nio mokymo komitetas, Žemės ūkio
ministerija, rajonų, apylinkių, gy-
venviečių Tarybų vykdomieji komi-
tetai, mokymo įstaigų, ūkių vado-
vai turi užtikrinti, kad visos kaimo

profesinės technikos mokyklos jau
artimiausiu metu būtų visiškai su-
komplektuotos, kad į jas būtų
priimta kuo daugiau merginų.

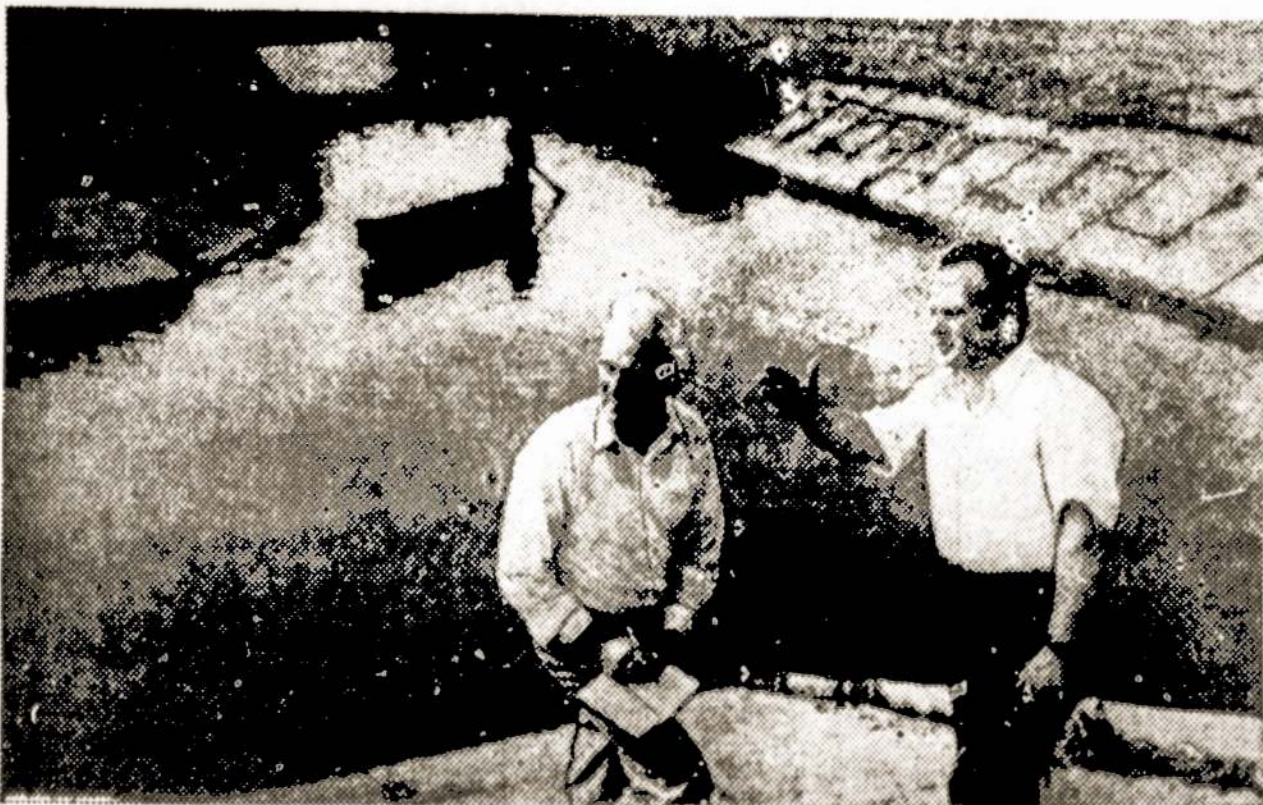
Komplektuojant profesines tech-
nikos mokyklas, būtina galvoti ir
apie šių mokyklų auklėtinį adapta-
vimąsi darbo kolektyvuose. Į šias
mokyklas reikėtų priimti kuo dau-
giau jaunimo iš tų miestų ir rajonų,
kur veikia šios mokyklos.

Lietuvos Kompartijos Centro Kom-
iteto ir Lietuvos TSR Ministrų
Tarybos nutarimuose iškelta užda-
vinys pasiekti, kad į gamyklas
ateitų jaunimas, prieš tai įgijęs
specialybę profesinėse technikos ir
technikos mokyklose, kur tam su-
darytos pačios palankiausios sąly-
gos. Miestų ir rajonų nepilnamečių
reikalų komisijos, taip pat mokslei-
vių bei jaunimo profesinio orienta-
vimo ir bendrojo lavinimo mokyklų
abiturientų įdarbinimo komisijos.
Valstybinio darbo komiteto, vietos
organai norinčius įsidarbinti aštun-
tokus ir abiturientus visų pirma
turi nukreipti mokytis į profesines
technikos ir technikos mokyklas,
paaiškinti, kad jie ten turės plačias
galimybes įgyti norimą specialybę,
gaus didelę valstybės pagalbą.

Atėjo stojamųjų egzaminų į aukš-
tąsias ir specialiąsias vidurines
mokyklas metas. Konkursas šiose
mokyklose nemažas. Jis yra ir kai
kuriose profesinėse technikos moky-
klose. Valstybinis profesinio
techninio mokymo komitetas,
Aukštojo ir specialiojo vidurinio
mokslo ministerija, Žemės ūkio ir
kitos ministerijos bei žinybos, tu-
rinčios mokymo įstaigas, privalo
jautriai pasirūpinti kiekvienu vaiki-
nu ir mergina, kuriems nepavyko
įstoti. Labai svarbu operatyviai
patarti jiems toliau mokytis prof-
technikos ar technikos mokyklose.

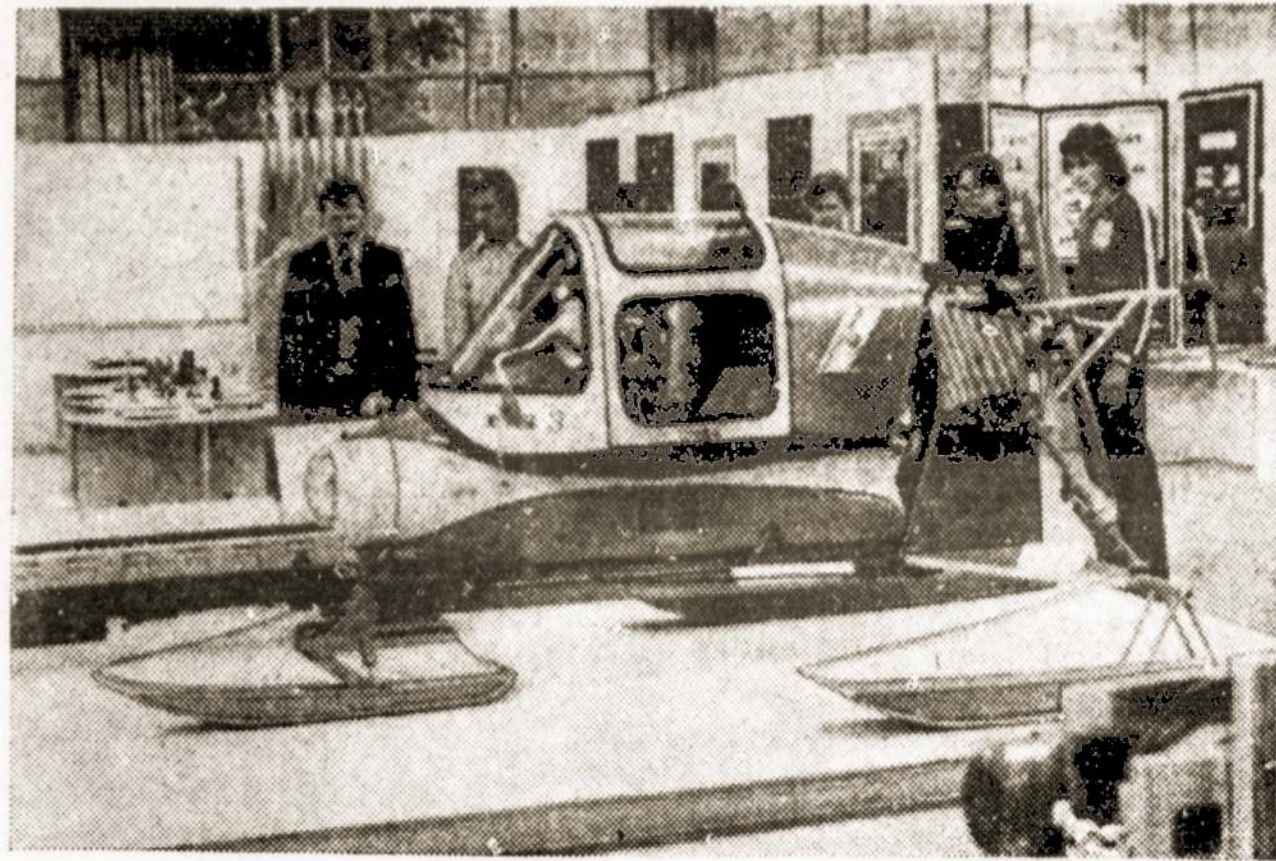
Profesinių technikos ir technikos
mokyklų komplektavimo klausimus
galima sėkmingai spręsti tik su-
telktomis liaudies švietimo, profesinio
techninio mokymo, profsąjungų,
komjaunimo organizacijų, miestų
ir rajonų vykdomųjų komitetų
pastangomis.

Pasitarime kalbėjo Lietuvos TSR
Ministrų Tarybos pirmininko pava-
duotojas A. Cesnavičius. ELTA

Nemuno deltas pievas beveik kiekvieną pavasarį užlieja polaidžio
vandenys. Žuvis su pakilusiu vandeniu atsiduria polderiuose. Lietuvos
TSR Mokslų Akademijos Zoologijos ir parazitologijos instituto ichtiologai,
vadovaujami biologijos kandidato Kazimiero Gaigalo, kartu su gamybinin-
kais pradėjo įgyvendinti paprastą, bet veiksmingą žuvų perkėlimo būdą.
Pramoninė žuvis polderių kanaluose išgaudoma, o specialios konstrukcijos
ventoriais sugautos neužaugusios žuvytės perkeliamos į baseiną. Vien šį
sezoną iš polderių sistemos į upes jau perkelta 230 centnerių maistinės
žuvies jauniklių.

Nuotraukoje: Lietuvos TSR Mokslų Akademijos Zoologijos ir parazitolo-
gijos instituto Rusnės ichtiologijos grupės vadovas biologijos kandidatas
Kazimieras Gaigalas [kairėje] kartu su Rusnės ichtiologu Henriku
Beresnevičiumi prie Nemuno deltas. Skatulės polderyje stebi smulkios
žuvies perkėlimą į atvirus vandens telkinius. B. Aleknavičiaus nuotr.

Vilniuje veikė profesinių technikos mokyklų, ruošiančių būsimuosius
darbininkus, moksleivių kūrybos paroda.

Nuotraukoje: Tokias roges sukonstravo ir pagamino Vilniaus 25-osios
profesinės technikos mokyklos auklėtiniai. M. Baranausko nuotr.

LIETUVIŲ KALBA — GRAŽIŲ GRAŽIAUSIA

[IŠ KNYGOS "LIAUDIES
KALBOS GROŽIS"
PRATARMĖS]

Istorija jau taip patvarkė, kad
lietuvių kalba vienu tarpu bebuvo
išlikusi surūkusiose kaimo žmonių
pirkiose pirkelėse, mažesnių mies-
tų trobelėse. Tik liaudis išsaugojo
lietuvių kalbą su visomis jos ypaty-
bėmis. Raštai mūsų kalba pasirodė
vėlai, XVI amžiuje, ir mes savo
tautos kalbos tolimą istoriją galime
atsekti tik iš liaudies kalbos faktų,
įvairių šnektų šnektelių. Indoeuro-
piečių kalbų tyrinėtojai seniai įver-
tino lietuvių kalbos tarmių reikšmę
kalbotyrai — jų teorijos, darbai
remiasi mūsų kalbos faktais. Po
pasauli seniai skrajoja žinomi di-
džiojo prancūzų kalbininko A. Meil-
leto (Mejė) žodžiai: "Tas, kuris nori
žinoti, kaip kalbėjo mūsų prosene-
liai, turi atvažiuoti pasiklausyti,
kaip kalba lietuvius valstietis".

Šitai daugumas kalbininkų in-
doeuropeistų yra supratę netgi
daug anksčiau, nes jau nuo A.
Šleicherio laikų, kaip ne vienas
žinome iš dr. A. Sabaliausko "Lietu-
vių kalbos tyrinėjimo istorijos",
naujos medžiagos kalbos mokslų
plėtotei buvo ieškoma mūsų liau-
dies gelmėse. Paprastų žmonių,
tarmių atstovų kalbos pagrindu

buvo rašomos gramatikos, rengia-
mi kiti lingvistiniai veikalai.

Daug gražių žodžių pasakyta ir
apie liaudies kalbos (tarmių) vaiz-
dingumą. Visi žinome, kad tie
rašytojai, kurie buvo ar yra pagavę
liaudies kalbos dvasią, paprastai
rašė ir rašo labai gyvai, vaizdingai,
išradingai. Įsidėmėtini yra J. Ja-
blonskio žodžiai apie liaudiškiausią
kalbą rašiusios mūsų klasikinės Že-
maitės kūryba: "Iš Tamstos raštų
aš mokiaus . . . ir gyvų gyviausios,
gražių gražiausios kalbos".

Deja, gyvuoja ir kita nuomonė:
liaudies kalboje knybždėte knybžda
daug barbarizmų, yra nemaža sin-
taksiinių svetimybų ir apskritai
netinkamų bendrinei kalbai dalykų.

Nieko čia šiuosyk neįrodinėdami,
remkimės autentiška, termėse ne-
seniai užrašyta medžiaga ir šioje
knygelėje pažiūrėkime, kieno čia
teisybė. Argi klydo J. Jablonskis,
J. Balčikonis, didelė daugybė mūsų
rašytojų, garbinusių liaudies kalbą?

Jei man pavyks nors šiek tiek
parodyti tikrąją liaudies kalbos
padėtį, grožį, vaizdingumą, būsiu
labai laimingas.

Vytautas Vitkauskas

Alytus — jaunatviškas miestas

Nemunas kairiakrantį Alytų tvir-
tai apglėbia savo vingyje, puikiai
apglėbia gražiasias kalvas, melsvus
pušynus, senas ir naujas miesto
gatves. 400 metų sukaktį pažymi-
tis miestas visiškai jaunas, nes
viskas čia nauja — mikrorajonai,
gamyklos, gatvės, o naujose pra-
monės įmonėse šeiminingauja dau-
giausia jaunimas.

Alytiškiai nuo seno garsėja spal-
vinga saviveikla — liaudies teatru,
menine agitbrigada, vokaliniais an-
sambliais, liaudies dainų ir šokių
kolektyvais, saviveikliniu cirkui.
Naujas kino teatras "Jaunystė",
sporto rūmai, LKP 60-mečio med-
vilnes kombinato kultūros rūmai
dar pagyvino kultūrinį miesto gy-
venimą.

Alytuje nemaža metų gyvena ir
dirba vaikų mylimas rašytojas An-
zelmas Matutis. Prie alytiškių laik-
raščio "Komunistinis rytojus" re-
dakcijos veikia literatų būrelis, ku-
ris leidžia meninės kūrybos puslapi
"Dainavos aidai".

"Jaunystės" kino teatre, sporto
rūmuose, LKP 60-mečio medvilnes

kombinato kultūros rūmuose ren-
gia parodas alytiškiai dailininkai,
fotomenininkai.

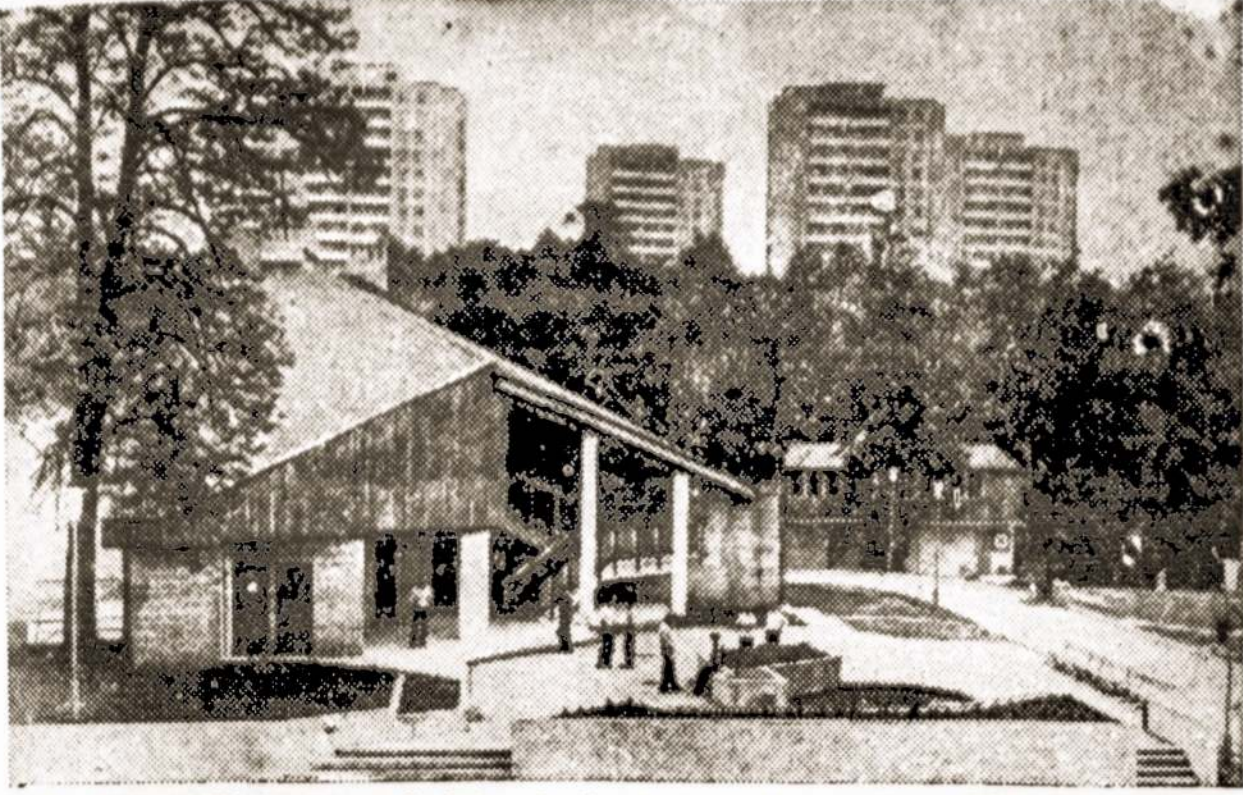
Dažni literatūros vakarai, susiti-
kimai su rašytojais bibliotekose,
dirbančiųjų kolektyvuose tapo gra-
žia alytiškių tradicija. Čia gražiai
nuskambėjo vaikų knygų šventė,
jaudinantis buvo alytiškių susitiki-
mas su rašytojais, kilusiais iš Dzūkijos.

— Eidamas į meną, kiekvienas
atsineša išpūdžių iš savo gimtojo
krašto aplinkos, bendravimo su
žmonėmis, gyvena jų kalba ir
nuotaikomis. Tai stipri ir niekada
nenutrūkstanti gija. Savotišku ly-
rizmu, juntamu iš žodžio skambėji-
mo ir jo spalvos, pasižymi iš
Dzūkijos kilę menininkai, — kalbė-
jo susitikime Lietuvos TSR rašyto-
jų sąjungos pirmininkas A. Maldon-
nis.

Šiandien kaip niekada melynų
Nemuno vingyje skamba daug dai-
nų, godžiai skaitoma knyga, eiluo-
jami nauji posmai.

Petras Naraškevičius
Vilnis, 1981 rugpjūčio 17

Gražiose Vilniaus apylinkėse kelionių mėgėjus priima 200 vietų miesto turistinės bazės kempingas. Per tris ar penkis dienas svečiai susipažįsta su respublikos sostinės apylinkėmis, apžiūri jos senamiestį ir naujuosius rajonus, architektūrinius paminklus, aplanko vietas, susijusias su revoliucine praeitimi.

Šį sezoną Vilniaus turstinėje bazėje dalį savo vasaros atostogų praleido 12 tūkstančių turistų.

Nuotraukoje: Turistinės bazės kempinge.

V. Gulevičiaus nuotr.

KUR PRASIDEDA OBELIAI

Važiudamas nuo Zarasų pusės nauju keliu, gali greit pasiekti Bradesių kryžkelę. Nuo jos, padaręs nedidelį vingį, per šį puikų Aukštaitijos kraštą šauna tiesus plentas Obelių link. Ant kalniuko, ties Galaežerių kaimu, atsiveria puiki panorama.

Tartum neperbridusios Našio ežero, dunkso kalvos, kyla aukštyn buvusių Dideliškio ir Senadvarių kaimų laukai. Juose skersai išilgai nuo ledynų laikų likę tokie skarčiai, kad vargu ar Lietuvoje panašius rastum. Už didelių medžių alėjos, vedančios į Zdanovo kolūkio kontorą, prasideda dalių mūrinių namukų eilės. Jei nežinotum, kad prieš kelerius metus čia buvo plynas laukas, kiltų mintis, jog sparčiai plečiasi senas miestelis.

Iš tiesų šioje Zdanovo kolūkio gyvenvietėje, kur jau dabar pastatyti arba baigiami įrengti 49 namai, gyvenimas mažai skiriasi nuo miesto. Tiesios gatvės. Daug kur ūgtelėję jaukus sodeliai. Vakariški šviečiantys elektros žiburiai. Dujinės viryklės, televizoriai...

Neilgai bus reikalingi šuliniai. Šiais metais čia iškilis vandentiekio bokštas. Naujos, neseniai gavusios pavadinimus gatvės šiemet bus asfaltuojamos.

Neatsitiktinai paminėjau plentą ir kalvotą beržynėlį, iš kur nuo tolo matyti baltais namais pasipuošusi Zdanovo kolūkio gyvenvietė. Vienas beržynėlio kraštas, besiremiantis automagistralės puse, žemesnis. Jis buvo iškiristas, kai buržuazinės Lietuvos prezidentas A. Smetona žadėjo nutiesti plentą iš Zarasų į Obelius, o buržuaziniai laikraščiai paskelbė, kad bedarbiams atsiras užsiėmimas. Tuose pačiuose laikraščiuose gražiai buvo suokiamas ir apie mūrinę Lietuvą. Tik nei žadėto plento, nei bent vieno mūrinio namo šiame krašte niekas nematė.

Dabar yra ir viena, ir kita. Tik šiek tiek gaila vienintelio buvusio mūro — Antanošės dvaro, kuriame dar tebėra kolūkio kontora. Naujam pastatui čia jau suvežti blokai, statybinės medžiagos, pavasarį ateis statybininkai.

J. K.

Gyvenimas pašvęstas kovai

"Minties" leidykla išleido Marijos Chodosaitės atsiminimų knygą "Audros brendusi jaunystė". Kuo ji įdomi skaitytojui, kuo skiriasi nuo kitų panašaus žanro knygų? Pirmiausia, nepaprastai įdomi yra pačios knygos autorės asmenybė. M. Chodosaitė per visą buržuazijos viešpatavimo Lietuvoje laikotarpį dirbo revoliuciniame pogrindyje. Iš pradžių ji buvo Lietuvos komjaunimo organizacijos narė, o nuo 1921 metų tapo Lietuvos Komunistų partijos nare. Prisiminimų autorė ilgus metus buvo kalinama buržuaziniame kalėjime, kariuomenės teismo nuteista mirti. Savo ilgamečiame revoliuciniame veikloje M. Chodosaitė bendradarbiavo su pagrindinės LKP vadovais, dirbo ranka rankon su daugeliu atsidavusių partijos reikalui žmonių. Kovos draugus ji stebėjo ne tik pogrindyje, bet ir kalėjimų kamerose. M. Chodosaitė su savo įkalinimo draugėmis Vlade Vyšniauskaite, Zene Greifenbergeriene ir Rachile Geraitė pabėgo iš Zarasų kalėjimo, du kartus nelegaliai grįžo į Lietuvos revoliucinį pogrindį, dirbo LKP CK instruktore svarbiuose partiniuose rajonuose, vadovavo Tarptautinės Lenino mokyklos lietuvių sektoriui. Žmogui, nuėjusiam tokį revoliucinės kovos kelią apie sunkią pogrindininkų veiklą, yra kas papasakoti.

"Audros brendusi jaunystė" — knyga, pasižyminti savita turinio kompozicija. Nors autorė pasakojimą pradeda nuo vaikystės, bet toliau ji sąmoningai lauko pasakojimo chronologiją. Įvairius istorinius faktus bei politinius įvykius sukomponuoja originaliai. Dažniausia per vieną įvykį, ar reiškinį, pavaizduoja kitus, kurių liudininke ir dalyve ji taip pat buvo. Štai Zenės Greifenbergerienės paveikslą ji pateikia pastraipoje, kur pasakoja apie mirties nuosprendį sau pačiai. Toks pasakojimo komponavimas neblaško skaitytojo dėmesio, o atvirkščiai — padeda jam susikaupti ir susidaryti vientisą aprašomos epochos vaizdą.

Minėjome, kad atsiminimų autori teko artimai bendradarbiauti su LKP vadovais Karoliu Požėla, Vincu Kapsuku, Zigmū Angariečiu. Pažinojo juos ne tik dirbdama partinį darbą, bet ir susitikinėdama butyje. Tai leido M. Chodosaitėi nupiešti visapusiškus šių įžymių LKP veikėjų portretus. Tai patrauklūs gyvi žmonės, kiekvienas su savo charakteriu, individualiais

statybos mieste schemą. Takus tiek komunalinės tarnybos ir įmonės, ir ateityje jie sujungs miesto centrą su gyvenamaisiais masyvais, pramonės rajonu, masinio poilsio vietomis, kolektyviniais sodais. Prie kai kurių dviračių gatvių numatyta įrengti poilsia vietas, remonto punktus, aikšteles šioms transporto priemonėms laikyti.

Mieste sukurtos pirmosios aikštelės vaikams. Čia jie mokosi važinėti dviračiais, įsivaina gatvių eismo taisykles, treniruojasi.

Taip dviratis šiauliečiams taps puikią priemone reguliariai sportuoti, daugeliu atvejų pakeis automašiną. O tai reiškia, kad mieste bus mažiau triukšmo, švaresnis oras. Prisimindami žinomus žodžius, kad neverta iš naujo išradinėti dviračio, šiauliečiai teisiog atveria dviem jo ratams naujas platumas.

S. Vaintraubas

būdo bruožais. Žmonės, turintys nepaprastai subtilią pasaulėjautą ir dvasinę pusiausvyrą, aukštą revoliucionierių etiką.

Savitas ir autorės, žmogaus bei revoliucionierės paveikslas. Jis pradeda ryškėti iš pasakojimų apie M. Chodosaitės vaikystę. Ji augo turtingų kauniečių šeimoje. Tačiau būdama bekompromisiškai priešinga socialinei neteisybei, vėliau patyrusi Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos poveikį, pasirenka patį sunkiausią, bet ir kilniausią tikslą — siekti darbo žmonių socialinio išlaisvinimo, kovoti už jų laimę. Siekdama šio tikslo, autorė patyrė suėmimus ir įkalinimus, tyrė daug pogrindinio darbo vargų ir pavojų. Šie sunkūs išmėginimai, tapę beveik visų revoliucionierių dalia, atsiminimuose traktuojami kaip natūrali ir neišvengiama revoliucinės klasių kovos dalis.

M. Chodosaitė savo atsiminimuose nepaprastai subtiliai atskleidžia dvasinį kovotojų už naują socialinę santvarką grožį, jų vidinius pergyvenimus, revoliucinį optimizmą. Autorėi tai pavyksta padaryti viską perteikiant per savo jausmų prizmę. Todėl memuarai jaudina, verčia pergyventi drauge su knygos herojais. Jie tampa betarpiški, suprantami ir artimi šiandieniniams skaitytojui.

Taigi įdomią ir vertingą jau Tarybų Lietuvoje išleistą revoliucionierių pogrindininkų atsiminimų seriją M. Chodosaitės "Audros brendusi jaunystė" įneš svarų indėlį.

Kazys Antanaitis

Pažymėjo dešimtmetį

Prieš dvejus metus Kuršių nerijoje, Koppalyje, atidarytas Klaipėdos jūrų muziejus-akvariumas. Šį įvykį galima laikyti ir įkurtuvėmis, kadangi tikroji muziejaus gimimo diena buvo 1971 m. vasarą.

... Tada, prieš dešimtį metų, dviaukščiame namelyje Manto g. 14 pirmą kartą Lietuvoje buvo atidaryta Klaipėdos kraštotyros muziejaus jūrų skyriaus nuolatinė paroda. Šį įvykį gerai mena visi dalyvavusieji: čia vyravo iškilminga, romantiška nuotaika. Po trumpo kalbos miesto vykdomojo komiteto pirmininkas atrišo jūrmazgį, pasuko vairą ir pakvietė visus apžiūrėti eksponatus, pasakojančius apie jūrą ir jūreivius. Du kambariai — 90 kvadratinų metrų, 500 eksponatų, trys darbuotojai — toks buvo muziejaus plotas, fondas ir etatai.

Dabar jūrų muziejaus ekspozicijai skirta daugiau kaip 3000 kvadratinų metrų, pagrindinį fondą sudaro 15 tūkst. eksponatų, čia dirba per 100 žmonių.

Tarp savo darbui pasiaukojusių žmonių, tikrų entuziastų nemažai jaunimo. Biologai Eugenijus Buividas, Algirdas Sinkevičius, Saulius Karalius ir Gintautas Zamkauskas, baigę Vilniaus universiteto gamtos fakultetą, stropiai renka medžiagą ekspozicijai, neapleido ir mokslinio darbo.

Svetingumas, didele erudicija ir aukšta lankytojų aptarnavimo kultūra — būdingi muziejaus darbuotojų bruožai.

J. Jurchanovas

9

Daugiau kaip tris milijonus 700 tūkstančių gigakalorijų šiluminės energijos kasmet pagamina Kauno šiluminiai tinklai, aprūpindami ją Kauną ir Jonavą.

Nuotraukoje: Energetikos muziejuje, kuris įkurtas įmonėje.

V. Gulevičiaus nuotr.

SIAULIAI— DVRATININKŲ MIESTAS

Salia kelio, vedančio iš Siaulių į miesto gyventojų pamėgtą Bubių poilsia vietę, tiesiamas dar vienas — dviratininkų kelias. Jo ilgis — daugiau kaip 10 kilometrų. Eismas šia dviratininkų gatve pradėtas šią vasarą.

Siaulius galima pagrįstai vadinti Vilnius, 1981 rugsėjo 17

dviratininkų miestu. Čia gaminami paauglių mėgstami "Ereliukai", "Kregždutės", "Dubysos". Kasmet rengiami respublikinių masinių vaikų varžybų finalai, "Vairo" dviračių gamykla organizuoja dviračių šventes.

Miesto Liaudies deputatų taryba parengė ir patvirtino dviračių takų

JAUNIEJI EISMO INSPEKTORIAI

Nuotraukoje: Vilniaus miesto VAI vyresnysis inspektorius kapitonas Nikolajus Aksionovas perduoda savo patyrimą jaunuoliams.

Tarybų Lietuvos miestuose, miesteliuose, gyvenvietėse vis dažniau sutinkame jaunuolius ir merginas, apsirėngusius gražiomis tamsiomis uniformomis, perjuostomis diržais. Tai moksleiviai — jaunieji eismo inspektorai, kurie įdeda daug trūso, kad sumažėtų keliuose ir gatvėse nelaimingų atsitikimų. Dabar respublikoje yra net 13,185 jaunieji eismo inspektorai.

Neseniai Vilniuje buvo organizuota jaunųjų eismo inspektorių stovykla "Svyturėlis", į kurią suvažiavo 200 jaunuolių iš įvairių respublikos miestų ir rajonų. Čia jie mokėsi eismo taisyklių, studijavo variklių konstrukcijas, mokėsi vairuoti mopodus, motociklus, automobilius; budėdavo sostinės gatvėse. Stovykloje buvo rengiamos sportinės varžybos.

Kelmė gražėja ir tvarkosi

Kasmet gražėja Vilbėno ir Kražantės glėbyje išikūrusi Kelmė, kasmet miesto Taryba, jos vykdomasis komitetas, deputatai atkakliai ieško būdų, kad sudarytų sąlygas žmogui našiau dirbti, jaukiau gyventi.

Naujasis penkmetis Kelmėje rado kaip niekad daug pastolių: rekonstruojami, plečiami trikotažo bei linų fabrikai, baigiamas statyti jau trečias tipinis miesto vaikų lopšelis-darželis, kyla 2 milijonus rublių kainuosiantis universalinės parduotuvės bei viešojo maitinimo įmonės kompleksas. Penkmečio planuose — kaimo profesinės technikos ir 3-osios vidurinės mokyklų, telefono stoties priestato, naujų Mičiurino kvartalo gyvenamųjų namų bei kitos statybos.

Aplinkos grožiu, gyventojų sveikata nemažai rūpinasi miesto Taryba, o ypač jos nuolatinės aplinkos tvarkymo komisijos nariai — deputatai K. Kvietkus, A. Levickas, A. Marčiauskas, V. Šumskienė, vadovaujami deputato, kuro kontoros direktoriaus A. Kazlausko. Dirbdama planingai, plačiai remdamasi aktyvu, komisija nuolat rengia reidus, ruošia klausimus miesto Tarybos sesijai ir vykdomojo komiteto posėdžiams. Nemažai patikrinimų organizuojama kartu su kitomis nuolatinėmis komisijomis.

Kasmet skelbiamas tradicinis gražiausias aplinką tvarkančios įmonės, įstaigos bei organizacijos ir individualios sodybos konkursas. Maloniai nuteikia centrinės ligoninės, elektros tinklų, autokelių valdybos, MSV, sūrių gamyklos, autotransporto įmonės, kultūros rūmų, 2-osios vidurinės mokyklos aplinka, gražiai susitvarkę, puoselėję miesto žaliąjį rūbą Statybininkų, Maironio, L. Giros gatvių gyventojai.

Šiame miesto tvarkymui numatoma išleisti 159 tūkstančius rublių.

Jau paklotas naujas asfaltas Jauenosios gvardijos, Kęstučio, Valančiaus, Žemaitės gatvėse, 2-ojo vaikų lopšelio-darželio kieme, prie miesto pušyno įrengta automobilių stovėjimo aikštelė. Asfaltuotas pėsčiųjų takas tiesiamas iki Pagojo 10

Lietuvoje irgi galima apdrausti gyvulius

Jauni Kelmės rajono žemės ūkio specialistai Danguolė ir Saulius atšventė komjaunuoliškas vestuves. Kolūkis aprūpino butu. Tėvai gyvenimo pradžiai dovanavo karvę. Sviežio pieno, saldaus sūrio, gardaus sviesto ir patiemis pakako, ir svečią galėjo pavaišinti. Viskas buvo gerai, kol... Išeidama į darbą, Danguolė pririšo karvę netoli tvenkinio. Įdienojus, siekdama vandens, karvė paslydo nuo staus kranto ir prigirė.

Pagal privalomą gyvulių draudimą Valstybinio draudimo inspekcija išmokėjo nukentėjusiems šeiminiškams 260 rublių. Šeima įsigijo telyčią ir kurį laiką vertėsi be pieno.

O juk draudimo atlyginimas būtų buvęs dvigubai didesnis, jeigu naujakuriai savo karvę būtų apdraudę ir savanoriškai.

Savanoriškai apdrausti galima karves, avis, kiaules. Draudimo įmokos nedidelės. Apdraudžiant metams laiko karvę 250 rublių suma, reikia sumokėti 8 rublius 75 kapeikas, kiaušę 80 rublių suma — 6 rublius 40 kapeikų, avį ar ožką 40 rublių suma — 2 rublius draudimo įmokų. Įmokas galima sumokėti grynais pinigais arba per darbovietės ar ūkio buhalteriją.

Draudimo atlyginimas mokamas, gyvuliams žuvus nuo bet kurių ligų, taip pat nuo gaisro, sprogimo, žaibo įtrenkimo, elektros srovės, saulės ir šiluminio smūgio, potvynio, grūties, audros, užragano, pūgos, krušos, sušalimo, uždusimo, žvėrių užpuolimo, ūmaus apsinuodijimo nuodingomis medžiagomis arba žo-

lėmis, gyvačių arba nuodingųjų vabzdžių igėlimo, paskendus ar pakliuvus po transporto priemone. Draudimo atlyginimas mokamas ir gyvulius priverstinai papjovus, jeigu nurodymą skersti davė veterinarijos gydytojas arba kitas asmuo, kuriam suteikta šitokia teisė.

Dėl gyvulių amžiaus, jų mažo produktyvumo arba dėl kitų priežasčių gyvuliai kartais keičiami — vieni parduodami, o kiti išigyjami. Parduodant apdraustą gyvulį, draudimo liudijimas lieka pas gyvulio savininką, kuriam nusipirkus arba užauginus kitą šios rūšies gyvulį, jis bus laikomas apdraustu iki draudimo liudijimo įrašyto termino.

Valstybinio draudimo darbuotojai rūpinasi, kad gyventojai negaišdami laiko galėtų sudaryti bei atnaujinti gyvulių savanoriško draudimo sutartis, kad draudimo atlyginimas būtų apskaičiuojamas bei išmokamas greitai ir teisingai. Todėl neatsitiktinai gyvulių savanoriškas draudimas populiarėja. 1959 metų pradžioje buvo apdrausta tik 12 procentų visų respublikos gyventojams priklausančių galvijų, o šiuo metu jų jau apdrausta per 70 procentų.

Didėjant sutarčių skaičiui, didėja ir Valstybinio draudimo parama gyventojams, kai krinta jų gyvuliai. 1980 metais respublikos gyventojams išmokėta 3 milijonai 441 tūkstantis rublių gyvulių draudimo atlyginimo, o per dešimtąjį penkmetį — 17 milijonų rublių.

Marijona Malakauskienė

kaime išikūrusios tarpkolūkinės statybos organizacijos. Tokie takai nutiesti iki kuro kontoros ir linų fabriko bei pušyno — kelmieškių mėgstamos poilsio vietos. Melioratoriai baigia sutvarkyti Kražantės ir Vilbėno upelių pakrantes, prie Kražantės tvenkinio rengia plažą. Tvenkiny šiemet apsisotjo gulbių porėlė...

Visa tai mielai nuteikia, džugina. Iš "Tiesos"

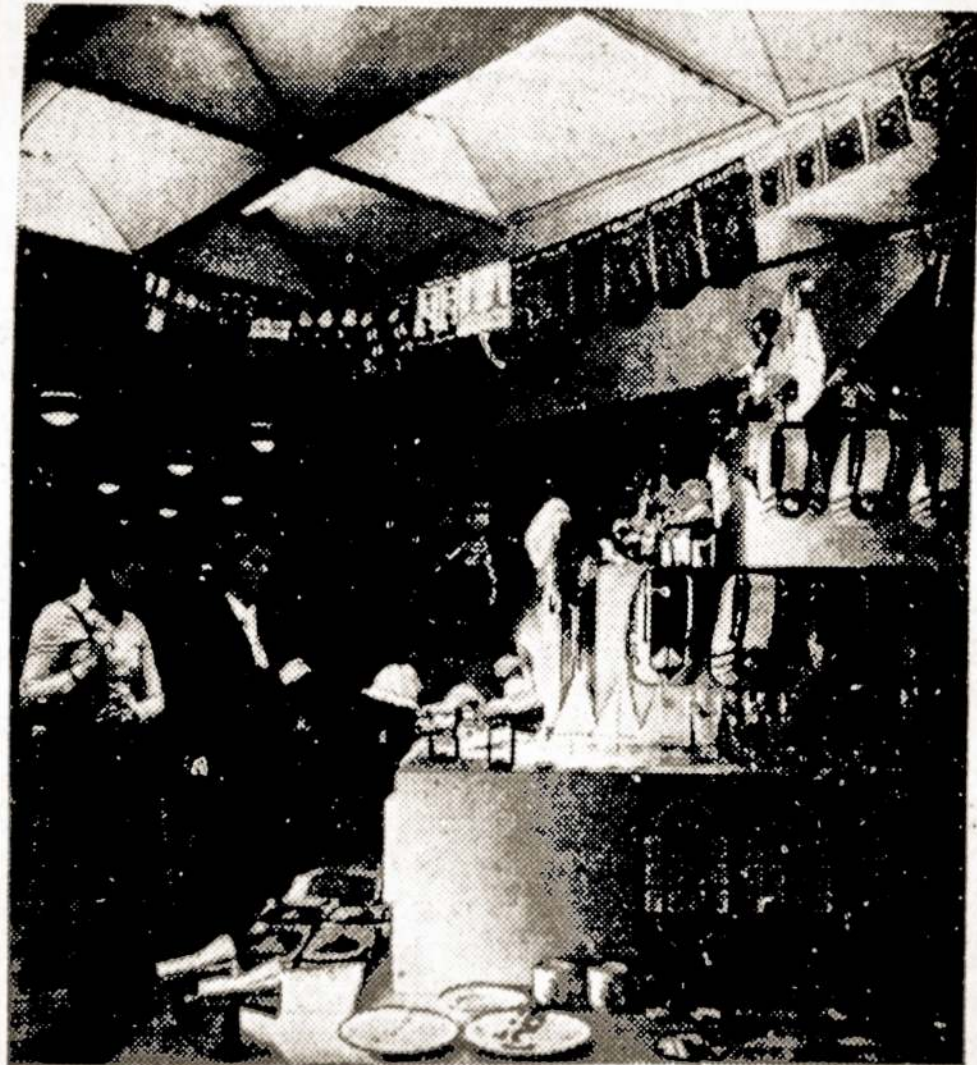
Liaudies meistrų vasara

Graži medžio pasaka apsigyveno Skuodo rajono Luknės kolūkyje. Skubančius į naująjį vaikų darželį mažuosius dabar kas rytą sveikina saulės laikrodis, pasitinka geroji laumė ir pasakų senelis, kviečia pažaisiti "meškos sūpuoklės", daug kitų iš ažuolo išdrožtų skulptūrų. Šios plastinės kompozicijos — tai liaudies meistrų dovana kolūkių vaikams. Jos buvo išdrožtos Luknėje surengtoje Liaudies meno draugijos Žemaitijos zonos meistrų kūrybinėje stovykloje.

Susiburti kokiame nors gražiam respublikos kampelyje, pasidalyti meistriškumu, papuošti savo darbus vieną ar kitą gyvenvietę — tokia tradicija prigyja liaudies meno draugijos narių veikloje. Šią vasarą medžio drožėjai iš visos Lietuvos vėl susirinko Rokiškio rajono Miliūnų kaime: čia jau keleri metai kuriamas memorialinis ansamblis žuvusių partizanų atminimui.

Sefavimo sutartis liaudies meno draugiją sieja su Kėdainių rajono Antano Sniečkaus kolūkiu. Čia kiekvienais metais apsilanko net kelios meistrų grupės. Šią vasarą medžio drožėjai įamžins pirmųjų kolūkių kaimo aktyvistų atminimą.

Kėdainių rajone taip pat susibūrė keramikos meistrai. Pynėjų stovykla rengiama Šiaulių rajone, juvelyrų — Telšiuose, akmens kalėjų — Molėtuose. Birštone kūrybiniam darbui susirinko Pabaltijo respublikų liaudies meistrai — tapytojai. X.

Vilniaus dailės parodų rūmuose įruošta ekspozicija "Papuošalai ir suvenyrai". Joje demonstruojama apie tris tūkstančius Pabaltijo meistrų dailės dirbinių.

NUOTRAUKOJE: vienoje ekspozicijos salių. V. Gulevičiaus nuotrauka

INŽINIERIŲ DERLIUS

Vilniaus inžinierinis statybos institutas šiemet išleido 1,030 inžinierių ir architektų. Dieniniame skyriuje diplomus įteikė 736 absolventams, vakariniame — 205, o neakivaizdiniame 89 inžinieriams.

Absolventai atsiveikino su savo institutu, o būsimieji pirmakursiai, kurių šiemet buvo numatyta priimti 1,275, jau susirinko į institutą.

JURBARKE BUVO 12 STOVYKLŲ

Šiame vasarą Jurbarko rajone į 12 darbo ir poilsio stovyklų per visas pamainas buvo susibūrę daugiau kaip aštuoni šimtai vyresniųjų klasių mokinių. Jūravoje buvo išikūrusi mokyklinė girininkija.

Įvairiose stovyklose, išvykose, kelionėse per vasarą pabuvojo beveik 7 tūkstančiai mokinių. Be jų, ūkiuose dirbo ir išlėjęsi Kauno miesto Aleksonio, Komjaunimo, ketvirtosios, septintosios bei vienuoliktosios ir Maskvos 121-osios vidurinių mokyklų mokiniai.

PER PAMAINĄ PAGAMINA — TONAS

Tiek saldinių dabar pagamina Kauno konditerijos fabrike, pradėjus veikti naujai automatinei linijai. Šią 100 metrų ilgio liniją su daugybe įvairios paskirties prietaisų sumontavo Vakarų Vokietijos firmos atstovai, padedami įmonės remontininkų.

Vilnis, 1981 rugpjūčio 17

Panevėžyje nustebome iki apstulbimo

[IŠPŪDIS IŠ KELIONĖS
LIETUVOJ]

Amerikos lietuviams turistams Panevėžio miestas kol kas tebėra uždarytas. Bet mums, — Ievai Mizarienei, Povilui Ventai ir man, — dėka miesto mero Broniaus Kačkaus kvietimo teko nuvykti porai dienų. Man, kaip buvusiam panevėžiečiui, ši išvyka iš Vilniaus buvo džiugiausia. Nemažiau buvo džiugi ir mano kolegoms, Ievai ir Povilui, nes vykom kaip miesto šeimininko svečiai.

Miesto meras Br. Kačkus mus priėmė karališkai, apgyvendino daugiaaukščiam liuksusiniam "Nevėžio" viešbutyje, supažindino su miesto partiniais, tarybiniais ir visuomenės veikėjais, per abi dienas jis pats buvo mūsų gidu, parodė suklestėjusį miestą.

Dabar Lietuvoje visi didesnieji miestai suklestėję, Panevėžys vienas iš labiausiai, palyginus koks jis buvo buržuazijos valdymo metais. Kur tik ejom ir žvelgėm, visur švara, tvarka, miesto skverai pilni svieto, o nuo tų statybų, mikrorajonų ir pastolių akys stačiai reibsta ir miestas vis statosi, plečiasi, žmonių gyvenimas kunkuliuoja.

Panevėžys turi daug kultūrinių įstaigų, kino teatrų, mokyklų. Puikuoja miestas Miltonio teatru, garsiuoju kinoskopų fabriku "Ekranas", didžiulėmis įmonėmis kaip Stiklo, Kabelių, Lino ir daugeliu kitų. Puikuoja Panevėžys dideliu vandens baseinu, vandens valymo gigantišku fabriku. Puikuoja Panevėžys virš 100 tūkstančių gyventojų.

Nuvykus dabar į Panevėžį, išties, daug ko galima nuostabaus pamatyti, daug kuo pasigėrėti, kaip ir kituose Lietuvos pramoniniuose ir kultūrinių centrų miestuose. Tačiau vieną dalyką Panevėžys turi, ko neturi nė vienas kitas Lietuvos miestas, tai Respublikinės Panevėžio ligoninės vaikų poliklinikos kūdikių plaukimui mokykla.

Pamatyti vien tik šią mokyklą vertėjo nuvykti į Panevėžį. Važinėdami po miestą, stebėjome fabrikų teritorijų švara, jų kiemuose gėlių darželiais, dekoratyviais krūmais, nuostabia Stiklo fabrike automatizuota darbininkams valgykla. Stebėjome miesto išplanavimą ir eisimo sutvarkymu taip, kad sunkvežimiai ir automašinos neterštų oro miesto širdyje ir centralinėse gatvėse. Stebėjome 8.5 milijono rublių vertės gigantu vandens valymui fabriku, Nevėžio senvagės užtvankos statybą, ruošiančią krantines ir ant krantinių skulptūrų parką. Stebėjome miesto centrine biblioteka, prilygstančia ne vienai Amerikos didžiųjų miestų bibliotekai. Stebė-

Vilnis, 1981 rugėjis 17

jomės privatiškų mūrinių rajonais... Tačiau kūdikių plaukymo mokykla mus apstulbino, kai savo akimis pamatėm voniose plūduruojančius 2-3 savaičių amžiaus kūdikius, o vandens baseine po stogu besinardančius vandenyje vaikučius, dar nemokančius vaikščioti.

Tai neįtikinamas dalykas, bet taip yra! Energingas judrus klinikos direktorius Dr. Jonas Gurskis mums papasakoja, kad nieko čia stebuklingo. Girdi, yra nustatyta, kad kūdikiai gimsta jau turėdami tam tikrus plaukymo refleksus, kurie, jeigu toliau netreniruojami, 3-3.5 mėnesių amžiuje išnyksta. Pats tinkamiausias kūdikių amžius, nuo kurio juos reikia pradėti mokytį plaukyti — 2-3 savaitės, tačiau gali būti ir jaunesni, kaip jau minėta, 3 mėnesių amžiuje įgimti plaukymo refleksai pradeda nykti, ir pasiekti teigiamų rezultatų sunkiau.

Toliau sužinojome, kad pirmoji kūdikių plaukymo-grūdinimo mokykla buvo organizuota 1966 metais Australijoje. 1969 metais Miunchene buvo organizuotas specialus kūdikių plaukymo institutas, kuriame per pirmuosius dvejus me-

RESTAURATORIAI ŽEMAITIJOJE

Respublikinio kultūros paminklų restauravimo tresto darbuotojai susitikime Telšiuose aptarė Žemaitijos kultūros paminklų restauravimo planus.

Telšiai — vienas iš nedaugelio miestų, turinčių įdomų senamiestį, nepalietą įvairių perstatymų ir rekonstrukcijų.

Įvairių specialybių restauratoriai atnaujins ne tik Telšius, bet ir daugelio Žemaitijos rajonų kultūros paminklus.

IŠLEIDO 131 VETERINARIJOS GYDYTOJĄ

Šiomet į ūkius dirbti grįžo 37 Lietuvos veterinarijos akademijos absolventai, ūkių stipendininkai. Daugiausia jų buvo iš Molėtų, Silutės, Panevėžio rajonų.

O iš viso šiomet akademija į gyvenimą išleido 131 veterinarijos gydytoją. Tai jubiliejinė 40-oji laida.

LITERATŪROS VAKARAS

Salčininkuose įvyko literatūros vakaras, kurį surengė "Gražinos" knygos bičiulių klubas. Savo kūrybą skaitė ir į klausimus atsakė poetas G. Astrauskas, taip pat vietos jaunieji literatai J. Karavajevas, I. Žura ir kiti.

tus buvo apmokyta plaukti per 700 kūdikių. Šio instituto profesorius H. Bauermeisterio moksliniai stebėjimai parodė, kad plaukiojantys kūdikiai nustoja sirgti kvėpavimo sistemos ligomis, vystėsi žymiai geriau ir buvo daug aktyvesni, negu to paties amžiaus neplaukiojantys vaikai. Žinoma, tuo pačiu sumažėjo ir mirtingumas.

Tarybų Sąjungoje primasis kūdikių plaukymo centras buvo organizuotas Maskvoje 1977 metais. Šiuo metu tokie plaukymo centrai yra steigiami Leningrade, Novosibirske ir Dniepropetrovske. Respublikinės Panevėžio ligoninės vaikų poliklinikos yra viena iš pradininkių, kaip kad Maskvos.

Pagal klinikos direktoriaus Dr. Jono Gurskio mums duotą pranešimą, pradžioje motinos buvo abejingos mokytį kūdikius plaukyti. Dabar klinika plaukymo mokymu aptarnauja virš 600 Panevėžio ir jo apylinkių kūdikių. Dr. Jono Gurskio ir kitų tokių mokyklų entuziasčių nuomonė, kad jaunoji karta augtų sveika ir žvali, būtina kūdikius nuo gimimo mokytį plaukyti.

S. J. Jokubka

HOT SPRINGS, ARK.

Sekant Nellie DeSchaafs ir Elenute's Bordner pėdsakus rašant apie įvykius tarp mūsų rėmėjų ir skaitytojų, tai pamaniau ir aš parašyti apie mūsų vietinius "Vilnius" rėmėjus.

Neseniai čikagietis Stasys Zalpis tris savaites atostogavo pas draugus Gaučius (buvusią Nataliją Chernauskienę). Išvažiuodamas įteikė dešimt dolerių Kubiliui pasiūsti "Vilniai". Zalpis nenuobodžiauja, dar turi energijos vairuoti automašina į Floridą, Hot Springs ir dar ketina neužilgo pasukti į Meksiką. Bravo jam!

Gaučiai laiko savo namą pardavimui. Kai tik parduos, tai mano apsigyventi Kalifornijoje, kur gyvena jų sūnus. Žengiant į senatvės pusę, norisi savųjų paguodos. Kai tas įvyks, pasigesime jį!

Duosnus rėmėjas Petras Senkus sirguliavo, bet dabar jaučiasi geriau. Jam visad rūpi "Vilnius" finansinė padėtis.

Josephina ir Juozas Zuirai labai džiaugiasi viešange Lietuvoje ir kad turi tokį gerą sūneną Ziggie Baltušį, kuris paguodžia giminaiti Danylą.

Elzbieta Barškietienė paliko mūsų miestą ir apsigyveno pas sūnų ir marčią Sweyrush Mountain Home, Arkansas. Neseniai ji turėjo sėkmingą operaciją ir jai gerą priežiūrą suteikė jos artimieji.

Birutė Boehm (Mildos pusseserė ir mirusios "Vilnius" patriotės Jie-vutės Rudy duktė) turėjo didžią širdies operaciją. Operacija buvo padaryta liepos 8-tą, bet iki dabar kankinasi skausmais. Turi gera sūnų prižiūrėtoją. Jos adresas: 117 Cooper Lane, Hot Springs, Ark., 71901.

Kubiliai džiaugiasi sulaukę malonių svečių, kaip Onutė Jokubkienė ir draugai Bernice ir Stanley Gentry.

B. F. ir Milda Kubiliai

Gražu viešėti Michigane

Gražu viešėti Michigane pas mūsų bičiulius Michigano fermerius ir gerėtis jų svetingumu o ne mažiau ir gamtos grožiu. Mums atvykus iš Floridos, kur vasaros mėnesiais temperatūra diena iš dienos tarp 92° ir 100° laipsnių

šilumos, o čia randam tarp 60° ir 80° laipsnių, gi naktį nupuola iki 45°F, reikia ieškoti šilumos.

Lankomės pas eilę pažįstamų gėrimės jų svetingumu, pasikalbam apie praeitį. Ateities mums, siekiantiems 90-uosius, netenka spręsti. O visgi! Žvelgiant į dabartinę pasaulinę padėtį, kur jau ne kartą parako dūmai pradeda teršti orą, tenka apkalbėti J. A. V. dabartine provokatorišką politiką.

Tenka tarp daug kitų reikalų apkalbėti ir mūsų pažangiąją spaudą, kurią mes per daug metų puoselėjome, kai buvo daug jaunatviškų jėgų ir energijos. Visiems dirbant iš peties spaudai buvo lengva verstis. Daug pažangios spaudos reikalais rūpinosi ir Michigano lietuviai fermeriai. Jau tik keletas jų beliko. Pas kai kuriuos ne tik lankėmės, bet ir pabuvojome: pas William ir Onutę Stakėnus praleidom pirmą dieną ir permiegojom naktį, nes buvo sunkumų susirasti nakvyne. Dėkingi jiems.

Apsilankėm pas Marytę Smalstienę, Petro Smalsčio žmoną. Petras mirė senelių namuose. Marytė silpnos sveikatos, dejuoja, kad vienai likusiai labai nyku ir sunku gyventi. Ji ir dabar skaito pažangią spaudą ir ja rūpinasi. Nors jos prenumerata užmokėta daugiau kaip metai į priekį, bet ji sako, kad nors su jos sveikata yra sunku, pasimokėjo prenumeratą už "Vilni" dar vieniems metams \$10.00 "Vilnius" paramai aukavo \$35.00, tai viso šiuo kartu \$45.00. Buvusio darbuotojo Raymondo Stakėno žmonelės Marytės auka \$5.00. Tad viso "Vilniai" perlaida—\$55.00.

Jonas

SĖKMINGAS IŠPARDAVIMAS

LDS 216 kuopos nariai ir jaunesnės kartos LDS nariai suruošė daiktų išpardavimą (Garage sale) rugpjūčio 21-22 dienomis, pas LDS veikėjus R. ir V. Jankel, West Mont, Ill. Mudvi su drauge Eva Sankus nuvykome po minėtą išpardavimą pasidairyti. Visas uždarbis skiriamas sekančiais metais surengimui kėglio turnyro.

Smagu pasakyti, kad rengėjai džiaugėsi jo pasekmingumu.

Isabelle Peters

PAKAITOS LDS CENTRO VALDYBOJE

LDS prezidentas Servit J. Gugas praneša, kad LDS Centro Valdyba savo posėdyje, įvykusiame 1981 m. liepos 25 d., nutarė Peter L. Wilk paleisti iš laikino sekretoriaus pareigų dėl nesiskaitymo su Centro Valdybos tarimais ir nepildymo pareigų pagal LDS konstituciją.

Nutarta LDS Centro Valdybos sekretorės pareigas laikinai paversti paskirti Amelia Yuskovic ir išdinkinės pareigoms laikinai paskirti Anne Yakštis.

Prašo LDS visas kuopas ir narius įsidėmėti ir kooperuoti su Centro Valdyba.

Ciceriečių žiniai

Nežiūrint, kad Cicerio Liuosybės salė buvo parduota kitataučiams, bet iki šiol buvo nuomuojuama susirinkimams bei parengimams. Šiomis dienomis iš pastato savininko gauta žinia, kad nuo dabar salės nebus rentuojamos parengimams ir susirinkimams.

Tad pranešu organizacijoms, nesikreipkite į buvusios Liuosybės salės savininkus.

E. B.

11.

EX MAINIERIŲ DRAUGIŠKO KLUBO NARIŲ ŽINIAI

Siuomi primenu Ex Mainierių Draugiško klubo nariams, kad mūsų susirinkimas įvyks rugsėjo (Sept.) 19 d., 12 val. dieną, "Vilnies" salėje, 3116 So. Halsted St.

Per tris mėnesius neturėjome susirinkimo, tai gana pailsėjome, be to, išsiūgome vieni kitų. Tad pasistenkime būtinai atsilankyti į šį susirinkimą ir rūpestingai bei vieningai apkalbėsime visus klubą liečiančius klausimus. Taipgi nutiesime planus rudens ir žiemos sezono veiklai.

Kaip visuomet, tai ir šį kartą pirmiausiai turėsime draugišką pasivaišinimą, dovanų pasikeitimą, o priedui pasidalinsime mintimis, kaip praleidome gražiąją vasarą.

Pasitikiu, kad visi jausime pareigą atsilankyti į šį svarbų susirinkimą.
Skr. John Feiza

AR JAU IŠRINKOTE LDS DELEGATUS?

Spalio 25 d., 10 val. ryto, "Vilnies" salėje yra šaukiama LDS 2-ros apskrities kuopų atstovų konferencija. Ši konferencija tuo labai svarbi, kad joje bus siekiama sudaryti komitetas, kuris rūpinsis sutikimu ir pavaišiniu LDS 25-to seimo delegatų. Kaip žinia, seimas įvyks 1982 metų vasarą.

Be aukščiau minėto reikalo, dar bus išrinktas ir apskrities veikiantis komitetas. Taipgi apkalbėti LDS liečiantys reikalai. Čikagoje, kaip ir kitose kolonijose, daugelis kuopų telaiko tik kelius susirinkimus per metus, tad matome reikalą iš anksto kreiptis į kuopas, kad išrinktų pilną skaičių delegatų. Jei kuopa per tą laiką neturėjo susirinkimų, tai patartina valdyboms susisiekti su nariais ir išrinkti atstovus.

Pasitikime, kad mūsų kuopų valdybos pasistengs savo pareigas atlikti ir pasirūpins, kad jų kuopa būtų atstovauta.

LDS 2-ros Apskrities komitetas

Bagdonai grįžo iš šaunios viešnagės

Teko sušnekti su miela soliste Estelle Bogden, iš kurios sužinojau, kad rugsėjo 16 ir 17 dienomis ji viešėjo pas savo sūnų Vincą ir marčią Barbarą bei jų šeimą Brodhead, Wisc. Jie ten vyko pasveikinti sūnaus ir marčios jų 25 metų vedybinės sukakties proga. Su Bagdonais taipgi kartu vyko Mary Nikas, Stella Lawatsch iš Detroit, Mich.

Estelle sakė, kad nuvykę rado nemažai svečių iš Čikagos ir kitų miestų. Tai jaunųjų V. ir B. Bogdon jaunystės draugai.

Miela dainininkė sakė, kad labai maloniai praleido tą gražią 25 metų šeimos židinio sukaktį. Dainų, kalbų ir puikios nuotaikos buvo iki valios.

Kaip žinia, jaunasis Vincas su šeima ūkininkauja. Jie jautėsi patenkinti susilaukę taip daug mielų ir brangių svečių.

Linkėtina tai gražiai porai dar daug tokių iškilų sukaktuvių sulaukti.

Smagu buvo matyti Estelle taip puikiai nusiteikusių ir tarsi tebegyvenančių tose nuotaikose. Vilnietė

12

Iškilus "Smorgasbord" renginys

Pastaruoju metu mes turime mažiau renginių. Viena, vasaros laiku nepatogu rinktis į salę, geriau išvažiuoti į laukus. Tad norime priminti iš anksto, kad Lietuvių Darbininkų Apšvietos draugija rengia šaunų renginį, kuriame bus puikus dainų koncertas, programą atliks mūsų šauniosios Lakštutės. O maistą paruos daugelis šeiminių ir atneš į renginį. Už tai jis pavadintas "Smorgasbord" banketu.

Šio renginio komisija: Estelle Bogden, P. Malinauskienė ir Jonas Feiza atsikreipė į Čikagoje veikiančius pažangių lietuvių moterų klubus ir gavo daug pažadų iš draugių moterų pagaminti skoningo ir įvairaus maisto, tad užtikriname, kad bus įvairių patiekalų ir svečiai turės platų pasirinkimą.

Be šaunios dainų programos ir skoningų patiekalų itin svarbu, kad šis pažmonys rengiamas geram tikslui, tai yra prisidėjimui prie "Vilnies" pastato stogo apdengimo. Rengėjai žino, kad negalės sukelti tiek pinigų už stogo apdengimą, bet nors dalį tų išlaidų padengsime. Tiesa, kelios draugės iš anksto pasižadėjo su didesne suma pinigų prie to svarbaus reikalo prisidėti.

Lauksime skaitlingo svečių atsilankymo į šį "Smorgasbord" banketą ir paremti svarbų reikalą. O kad savo atsilankymu būsite patenkinti ir nuotaikingai praleisite spalio 4 d., tai iš anksto užtikriname.

L. D. Apšvietos draugija ir rengimo komitetas

"VILNIES" VAJUS IR SKAITYTOJŲ PAREIGA

Paskelbus "Vilnies" skaitytojų vaju, mes laukiame, kad draugai stotų į darbą. Paskelbus vaju, kiekvienas skaitytojas turėtų jausti, kad jo pareiga stoti į vajuos darbą. Visi turime pažįstamų bei kaimynų, kurie dėl vienos ar kitos priežasties neskaito laikraščio. Tad pakalbinkime kartą kitą, kad užsirašytų, galima turėti geras pasekmes.

Taip, svarbu turėti vajuos, bet taipgi svarbu patiems nuo tų pareigų nenuotolti. Jei visi dirbsime, tai turėsime geras pasekmes ir padvigubinsime skaitytojų šeimą, drąsiai galima užtikrinti.

Tad nepalikime šio svarbaus darbo keliems žmonėms, stokime visi ir visos į naujų skaitytojų užrašymo darbą, o pasekmes turėsime daugiau negu puikias.

Sena vajuosinė

SVARBUS PRIMINIMAS

Laikraščio administracija dažnai susitinka su tokiais nemalonumais, kad skaitytojai pakeičia adresą, nepraneša ir negauna laikraščio. Laikraštis grįžta ir paštu sumokame už gražinimą. Dar nesmagiau, tai mirtis iš gyvųjų tarpo išplėšia skaitytoją, o apie tai nieko nepranešama administracijai. Siuntinėjame laikraštį, o jo niekas neskaito. Argi būtų didelis sunkumas pranešti laikraščio apie skaitytojo mirtį?

Prašome, pakeitus adresą, tuojau pranešti administracijai, kad galėtume laikraštį siuntinėti nauju adresu. O mirus skaitytojui ir nesant kam skaityti, pranešti kad sulaikytume. Adm.

PRIEŠ METUS MIRĖ VYTAUTAS REMEIKIS

Rugsėjo 10 d. suėjo metai, kaip netikėtai ir nejuostai staigaus širdies smūgio ištiktas mirė Vytautas (Victor) Remeikis, sulaukęs 65 m. a. Nuo pat jaunų dienų Vytautas su savo mylimais tėveliais Petru ir Ona Remeikiais visur dalyvavo. Lankė Vaikų Žiedo Draugijėlės mokyklą. Paaugęs gražiai veikė LDS 112 kuopoje. Taipgi nebuvo renginio, kuriame mes Remeikių nebūtume matę. Jie visur dalyvavo, o ypatingai Onutė sakė kalbas ir pirmininkavo sueigose.

Mirus Petru Remeikiui, o jaunajam Vytautui persikėlus dirbti į Pittsburgh, Pa., kur jį išsiuntė Heinz bendrovė, su juo išvyko ir jo motina.

Ankstyva Vytauto mirtis skaudžiai nuteikė jo mylimą mamytę, bet kartu ir visus jo asmeninius ir idėjos draugus su kuriais jis gražiai dirbo pažangos labui. Nors jau metai, kaip jo nėra gyvųjų tarpe, bet jo gražūs darbai ir pavyzdingas gyvenimas tebėra gyvas.

Julija M.

METAI BE MARY GRAGER

Rugsėjo 7 d. suėjo metai, kaip negailėstinga mirtis išplėšė iš mūsų tarpo ilgametę "Vilnies" administratorę ir daug dirbusią Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijoje Roselando Lietuvių Moterų klube bei LDS kuopose Mary Grager-Mockaitę. Velionė buvo gimusi šioje šalyje — Čikagoje ir visą laiką joje gyveno. Taipgi lankė aukštąjį mokslą ir nuo lietuviško judėjimo nenutolo. Dalyvavo Roselando Aido chore, o vėliau perėjo dirbti į "Vilnies" administraciją. Ji atliko administracijos ir knygvedės darbus. Bile kam atsikreipus prie jos, ji padėdavo sutvarkyti įvairius dokumentus. Turėjo notarės teises.

Suminėti velionės gabumus ir atliktus darbus trumpame rašinyje neįmanoma, tik pasakysiu, kad "Vilnis" ir pažangus judėjimas jos asmenyje neteko stambios asmenybės.

Lai jai bus amžina ramybė šalia jos vyro Roberto Lietuvių Tautinėse kapinėse!
Vilnietė

Roselandietės nepamirškite

Mielos sesės, Roselando Lietuvių Moterų klubo narės, prašau nepamiršti, kad mūsų susirinkimas įvyks spalio 5 d., 12:30 val. po pietų, Anielės salėje, 4500 So. Talman Ave. Turime svarbių reikalų. Kaip žinote, rugsėjo mėnesį neturėjome susirinkimo, tad svarbu, kad juo daugiau atsilankytumėte į šį susirinkimą. Be to, turime svarbių laiškų, kurie teks apsvaistinti.

Po susirinkimo, kaip visuomet, atžymėsime narių gimtadienius. Šį kartą atžymėsime rugsėjo ir spalio mėn. gimusių narių gimtadienius. Be to, turėsime draugišką pasivaišinimą. Lauksiu visų dalyvaujant.

Skr. J. Urmonienė

LDS 112 kuopos narių žiniai

Siuomi noriu pranešti LDS 112 kuopos nariams, kad mūsų susirinkimas įvyks rugsėjo 26 d. visiems žinomoje vietoje ir žinomu laiku. Šiame susirinkime turėsime išrinkti delegatus į LDS 2-ros apskrities konferenciją. Taipgi yra eilė svarbių kuopą liečiančių reikalų.

Pasitikiu, kad visi nariai pasistengs atsilankyti ir rūpestingai apsvaistys LDS liečiančius reikalus.

Isabelle Peters

BUVO RIMČIAU SUSIRGUSI L. MATUZ

Praleidusi savo 85 gimtadienį drg. Lucille Matuz buvo rimtai susirgusi, bet pastarosiomis dienomis jos sveikata pagerėjo ir ligonė jaučiasi geriau.

Linkėtina Lucille visiško sutvirtėjimo.
Estelle Bogden

MIRĖ LIETUVIAI

Rugpjūčio 16 d. mirė Joseph R. Rogers, sulaukęs 63 metų, gimęs Chicago, Illinois.

Rugpjūčio 17 d. mirė Casimera (Kate) Rauba-Laurinavičiūtė, sulaukusi 78 metų, gimusi Chicago, Illinois.

Rugpjūčio 20 d. mirė Apolinaras Naujokas, sulaukęs 54 metų, gimęs Lietuvoje, Kėdainių apskr. ir parapijoje, Šilainių kaime. Amerikoje išgyveno 18 m.

Rugpjūčio 20 d. mirė Vytautas Vintartas, sulaukęs 65 metų, gimęs Rusijoje, Tambov. Amerikoje išgyveno 28 metus.

Rugpjūčio 21 d. mirė Marijona Kačinauskienė-Kartavičiūtė, sulaukusi 87 metų, gimusi Lietuvoje, Vilkaviškio apskr., Vištyčio valsč., Galkiemo kaime. Amerikoje išgyveno 31 metus.

Rugpjūčio 21 d. mirė Valerijonas Kuchinskas, sulaukęs 87 metų, gimęs Lietuvoje. Amerikoje išgyveno daug metų.

NEW VERNON, N. J.

Mirus

William Paulauskui

Reiškiame gilią užuojautą velionio dukroms: Maryan Alfano, Anne Zaranka, Genny Pocius, Adelle Dapkus ir jų šeimoms, taipgi broliui Lietuvoje Augustui bei kitiems artimiesiems ir draugams.

Lietuvių Vyresniųjų
PILIEČIŲ KLUBAS
St. Petersburg, Florida

Vilnis, 1981 rugsėjo 17